

PORADNIK SPÓŁDZIELNI

Przedpłata wynosi
3 zł kwart
Cena ogłoszeń:
Wiersz petyt. 4-lin.
30 groszy.

DWUTYGODNIK DLA SPRAW SPÓŁDZIELCZYCH.
ORGAN
UNJI ZWIĄZKÓW SPÓŁDZIELCZYCH W POLSCE
wychodzący zamiast czasopism

Wydawca:
Unja Związków Spółdziel-
czych w Polsce
Poznań, plac Wolności 18.
Redaktor: Rus Kuzstelan.

„Poradnik Spółdzielni“ „Poradnik Spółdzielni Kredytowych“ „Siła“ „Odrodzenie“.

Nr. telefonów: Unji Związków Spółdzielczych w Polsce 4321, 2056, 2183, 2184; Spółdzielni Wydawniczej U. Z. S. w Poznaniu — 3489

Wezskle przesyłki należy adresować: Do Redakcji: Unja Związków Spółdzielczych w Polsce. — Poznań pl. Wolności 18.

Do Administracji: Spółdzielnia Wydawnicza U. Z. S. w Poznaniu, pl. Wolności 18. Konto czekowe: Poznań P. K. O. nr. 206 013.

„Narody, które nie umieją pracować i oszczędzać, znikną z powierzchni ziemi“.

POZNAŃ

*

WARSZAWA

*

LWÓW

*

KRAKÓW.

Spis rzeczy Wzmocnić podstawy! — Ustawa bankowa. — Waloryzacja depozytów w Spółdzielniach kredytowych w związku z przeszacowaniem bilansów. — Rozporządzenie o wysokości odsetek prawnych. — Związki Spółdzielcze i Spółdzielnie Związkowe w Polsce. — Wymiana biletów zdawkowych. — Z ruchu spółdzielczego zagranicą. Książki nadesłane. — Sprawy bieżące. — Przegląd czasopism. — Zmiana osób. — Sprostowanie. — Ogłoszenia: Rejestr spółdzielni. — Walne Zgromadzenia.

Wzmocnić podstawy!

Czas markowy minął, a z nim razem tumany wielkich cyfr, przesłaniające rzeczywistość nawet oczom, przywykłym do czytania liczb. W całej pełni ubóstwo nasze wykażą bilanse złotowe. Mimo, że rozpoczęliśmy obliczenia w złotych, jeszcze w początku roku można było ludzi i liczyć się z stosunkowo wysokimi cyframi majątkowymi u tych, co posiadali ziemię i nieruchomości lub akcje dobrych przedsiębiorstw. Zakończenie jednak roku 1924 na tem polu dokonało pogromu niesłychanym spadkiem cen tych właśnie wartości i przedmiotów, które miały się stać podpora i ochroną tych, co ludzili się nadzieją uratowania poważnej części dewaluującego się kapitału, lokując go w trwałych, ale nie złotych wartościach.

Ceny ziemi już dochodzą 10 do 15% przedwojennej wartości, ceny nieruchomości miejskich upadają z każdym dniem. Akcje najlepszych przedsiębiorstw nabyć można za cenę śmiesznie niską, mimo, że bilanse złotowe wykazały znacznie wyższą ich wartość wewnętrzną.

Nie ulega wątpliwości, że przy takim stanie rzeczy największe banki wykażą straty wielkiej części kapitałów własnych*). Gorzej jeszcze wyglądają będą bilanse naszych spółdzielni, z których część tylko posiada nieruchomości i szczypty zasób papierów wartościowych.

Jest pewnem, że będzie to chwila ciężka dla spółdzielczości. Ale ani na chwilę nie wątpię, że mimo wszystkich trudności większość naszych

spółdzielni wróci do zdrowia i że spółdzielczość wkrótce poważną i potężną w naszym społeczeństwie odegra rolę. Ale początki będą trudne.

Budzące się do życia rolnictwo, rzemiosło, kupiectwo wyciąga do spółdzielni naszych ręce spragnione kredytu i odrodzić zdoła się jedynie wtedy, jeżeli spółdzielnie nasze będą mogły spełnić swoje zadanie, t. j. jeżeli będą mogły udzielić żądanych kredytów. Banki akcyjne, banki potężne zastąpić w tej dziedzinie spółdzielni nie zdołają i nie mogą. Bank wielki jest machiną ciężką, kosztowną, przygotowanie i opracowanie drobnych kredytów dla małych ludzi w wielkim banku zbyt jest kosztowne i uciążliwe.

Jeżeli zatem spółdzielczość nie odrodzi się, to mimo istnienia wielkich banków drobne warsztaty pracy cierpieć będą na brak kredytu i rozwinać się nie zdołają. Rozwój włościactwa, mieszczaństwa, rzemiosła i kupiectwa nierozdzielnie jest złączony z rozwojem spółdzielczości kredytowej i handlowej.

Czy spółdzielczość będzie mogła sprostać zadaniom, które na nią wkłada potrzeba doby obecnej?

Na to pytanie z całą szczerością odpowiedzieć winniśmy, że przy obecnym stanie rzeczy i sił finansowych zadaniu temu podoleć nie możemy.

Równocześnie jednak mamy prawo do twierdzenia, że zadaniu sprostać będziemy mogli sumiennie i uczciwie, jeżeli spółdzielczość otrzyma do ulokowania te fundusze, które z ogólnego podziału finansowych pomocy państwowych przypaść powinny na średnie i mniejsze ustroje gospodarcze. Posiadamy bowiem doświadczenie, posiadamy organizację, posiadamy spory zastęp ludzi, zamilo-

*) Bank Handlowy w Warszawie, który przed wojną posiadał 58 miliony złotych kapitału akcyjnego i rezerw, wykazuje obecnie 10 milionów kapitału akcyjnego i 2 1/2 miliona złotych rezerw, stracił zatem więcej aniżeli 3/4 swojego majątku.

wanych do prac i pragnących działać dla dobra społeczeństwa. Nie żądamy jałmużny, nie żądany subwencji, lecz zwrotnych w terminie płatności kredytów, które za naszym pośrednictwem najpewniej i najbezpieczniej dotrą do mniejszych warsztatów pracy, którym droga do wielkich instytucji kredytowych jest zamknięta.

Rozumiemy, że udzielając kredytów, pracować będziemy po kupiecku. Spółdzielnia bowiem jest organizacją kupiecką, a nie towarzystwem dobroczynności. Stosując zasadę kupiecką do dłużników spółdzielni, winniśmy ją stosować z równą surowością do samych siebie. Ci, którzy nam swoje powierzą pieniądze, mają przecież prawo badania i przekonywania się, czy po naszej stronie istnieje pełna bez zastrzeżenia wola zapewnienia ich przed stratą i czy mimo dobrej woli słabość nasza ekonomiczna nie grozi dla nich stratą.

Rozpatrzmyż tedy zagadnienie z punktu widzenia naszych wierzycieli.

Kapitały obrotowe, które spółdzielnie rozporządzają, składają się:

- a) z udziałów i rezerw,
- b) kredytu bankowego,
- c) wkładów oszczędnościowych.

Pierwszy z wymienionych rodzajów funduszy, udziały i rezerwy nie należą do wierzycieli obcych, lecz są wkładami właścicieli przedsiębiorstwa, jaką jest spółdzielnia. Natomiast kredyty bankowe i wkłady oszczędnościowe są pożyczkami, udzielonymi nam przez wierzycieli rozmaitego rodzaju.

Wierzycielom obcym zabezpieczamy pewność udzielonych nam pożyczek, przez wpłaty członków na udział i rezerwy, dalej przez zobowiązanie naszych dłużników, uznane za pewne, a na koniec przez odpowiedzialność dodatkową ponoszoną w myśl statutu za każdy udział.

Każdy z naszych wierzycieli ma prawo i obowiązek badania, jaką pewność daje spółdzielnia, której on ma powierzyć swoje pieniądze. Wierzyciele, umiejący się orjentować w stanie rzeczy, banki przedewszystkiem, z chwilą pojawienia się naszych bilansów złotych z największą ciekawością i zainteresowaniem badać będą bilanse, by wytworzyć sobie na ich podstawie pogląd o zdolności kredytowej naszych spółdzielni.

Nie ulega wątpliwości, że przegląd ten wypadnie dla nas niekorzystnie. Siły i zasoby nasze w porównaniu do potrzeb będą nikłe i drobne. A ponieważ większą część kapitałów, które rozporządzamy, dostarczają nam banki, które doskonale potrafia zbadać bilanse nasze przeto oczywiście ujawnienie słabości spółdzielni może niekorzystnie wpłynąć na kredyty, osiągnane za pośrednictwem banków. Sąd ujemny zmienić się może na korzyść spółdzielni, jeśli bank się przekona, że spółdzielnia udziela kredytów pewnych sprawnych i ściągalnych w terminie płatności.

Inna kategoria wierzycieli naszych, wkładcy, nie zawsze orjentować się będą w finansowych stosunkach spółdzielni. Nie umiejąc czytać bilansów, znając spółdzielnie z czasów przedwojennych, a więc czasów rozkwitu, zaufania swego może do spółdzielni nie utracą.

Jednakowoż proste poczucie uczciwości wymaga, abyśmy nie korzystali z nieświadomości wkładcy, lecz zdali sobie sprawę, że powinniśmy stworzyć dla kapitałów, powierzonych nam przez wkładców, pewność absolutną, o ile to w naszej jest mocy.

Tegoroczne Walne Zgromadzenia naszych spółdzielni będą probierzem zrozumienia położenia finansowego i obowiązku społecznego przez Zarządy i Rady Nadzorcze spółdzielni i Walne Zgromadzenia. Walne Zgromadzenia wszystkich bowiem spółdzielni powezma w tym roku na wniosek Zarządów i Rad Nadzorczych uchwały, ustalające wysokość udziałów, obowiązkowych wpłat na udziały i dodatkowej odpowiedzialności.

Spółczeństwo zubożało, członkowie spółdzielni sami wyciągają ręce po kredyt, trudno dokonywać wielkich wpłat na udziały. Wśród Rad Nadzorczych, Zarządów i na Walnych Zgromadzeniach niewątpliwie pojawi się walka dwóch tendencji, egoistycznej i społecznej. Pierwsza dążyć będzie ku temu aby udziały obowiązkowe i wpłaty na nie były jak najmniej. by kwota dodatkowa odpowiedzialności była jak najniższą.

Na pozór zdawałoby się, że ta tendencja największą odda przysługę udziałowcom, członkom spółdzielni, dla których przecież spółdzielnie założono. W rzeczywistości zwycięstwo tego poglądu prowadzić musi do obniżenia spółdzielczości i w rezultacie szkodę wyrządzi stanowi średniemu i drobnemu, a nie przysługę. Gdy bowiem w spółdzielni, liczącej np. 500 członków ustali się udział na 25 złotych, odpowiedzialność dodatkową na 50 złotych, to ileż w najlepszym razie spółdzielnia taka reprezentuje wartości? — $500 \times 25 = 12\,500$ złotych udziałów i 25 000 złotych odpowiedzialności.

Ponieważ zaś, idąc drogą obliczeń przedwojennych, zwykle tylko $\frac{1}{3}$ odpowiedzialności bierze się jako realną w rezultacie cała spółdzielnia bankowi daje gwarancję, najwyżej do 20 000 złotych. A w rzeczywistości nikt przecież takiej spółdzielni nie pożyczyci 20 000 złotych! Cóż więc ona pocznie, jak spełni swoje zadania wobec 500 członków, domagających się kredytu i wielu innych, którzy pragnęliby uzyskać kredyt za pośrednictwem spółdzielni? Małoduszny zatem sposób postawienia sprawy udziałów i odpowiedzialności spółdzielczości nie postawi na nogi.

Cóż więc uczynić, ażeby wzmocnić siłę kredytową spółdzielni i zyskać zaufanie wierzycieli?

Wrócić do wysokich udziałów przedwojennych, a zarazem w spółdzielczości kredytowej, do odpowiedzialności nieograniczonej!

Członkowie spółdzielni kredytowych, w pierwszym rzędzie powinni czynnie pokazać, że chcą stworzyć zdrowe podwaliny ekonomiczne spółdzielni swojej, z której czerpią kredyty i że sami pełne mają zaufanie do jej gospodarki. Temu przekonaniu dadzą wyraz, ustanawiając przedwojenne wysokie udziały i wpłacając corocznie wysoką ratę na udział, a przedewszystkiem przyjmując odpowiedzialność nieograniczoną, odpowiadając całym majątkiem za długi, które spółdzielnia zaciągnie, czy to wobec banków, czy wobec wkładców.

Spółdzielnia z ograniczoną odpowiedzialnością, po 50 złotych, jak wyżej przytoczono, chociażby miała 500 miljonerów (nie markowych lecz złotych) za członków, jest stworzeniem marnem, niewielkim i na kredyt niezastępującem. Spółdzielnia zaś z nieograniczoną odpowiedzialnością, składająca się z 500 członków, z których każdy posiada majątku w przecięciu 1 000 złotych daje samą odpowiedzialnością gwarancję 500 000 złotych.

Takiej spółdzielni może Bank udzielić spokojnie znacznego kredytu, a wkładczy jeszcze mają pewność zupełną na setki tysięcy złotych wkładów oszczędnościowych.

W spółdzielni z nieograniczoną odpowiedzialnością zupełnie też inna będzie gospodarka aniżeli w spółdzielni z odpowiedzialnością ograniczoną. Tu bowiem najbogatszy nawet człowiek, wiedząc, że odpowiada stosunkowo drobną kwotą, na której mu nie zależy, nie troszczy się wiele o spółdzielnię i nie dba o jej gospodarkę. Stara się tylko o to, aby z niej wyciągnąć jak najwięcej kredytu dla siebie, o inne sprawy nie dba wcale. Ten sam jednak człowiek, należący do spółdzielni z nieograniczoną odpowiedzialnością, wiedząc, że może być pociągnięty do odpowiedzialności całym swoim majątkiem, jeżeli interesy spółdzielni będą prowadzone niedbale, ubiegać się będzie o należenie do Rady Nadzorczej, pilnować będzie kontroli i starać się będzie, by interesy spółdzielni szły należycie.

Tym sposobem nieograniczona odpowiedzialność w spółdzielniach zyskuje spółdzielni współpracowników zamożnych, znających się na interesach i dbających o jej rozwój.

W trudnem położeniu zatem będą spółdzielnie kredytowe z odpowiedzialnością ograniczoną. Kredyt bankowy z natury rzeczy będzie szczupły, wkłady nie będą miały dostatecznego zapewnienia, a wystarczy, że jeden tylko wkładca na ten słaby punkt zwróci uwagę sobie i innym, a odpływ wkładów ustanie niemal zupełnie. Wobec trudności kredytowych jedno lub drugie niepowodzenie spółdzielni może doprowadzić do konkursu. Darennie będzie taka spółdzielnia kołatała o kredyt. Przecież jeżeli jej członkowie godzą się na odpowiedzialność ograniczoną, sami przez to oświadczają, że do swej gospodarki nie mają pełnego zaufania. Jeżeli ustalając niską kwotę odpowiedzialności, usuwają gwarancję, którą mogliby dać zamożniejsi członkowie, to czyż banki i wkładczy mają więcej mieć zaufania do spółdzielni niż jej członkowie?

Rozważania powyższe nie są ani miłe ani przyjemne, ale niewątpliwie są słuszne. Prawdzie trzeba spojrzeć w oczy, aby z obecnego stanu rzeczy wyciągnąć wszelkie konsekwencje. Pamiętajmy o tem, że gdy powstał spółdzielczy ruch kredytowy, wszystkie spółdzielnie miały odpowiedzialność nieograniczoną. Dopiero później, gdy cały szereg spółdzielni starych rozrósł się do rozmiarów potężnych instytucyj, gdy zarówno kapitały udziałowe jak i rezerwowe wykazały cyfry potężne, ustawodawstwo niemieckie i austriackie dopuściło odpowiedzialność ograniczoną.

Dzisiaj spółdzielczość kredytowa w Polsce, zniszczonej dewaluacją, znajduje się w tem położeniu, w jakim znajdowała się spółdzielczość kredytowa w swoich początkach, i dlatego powinna wrócić do form organizacyjnych, odpowiadających potrzebom początkujących instytucyj. Nie żądamy odpowiedzialności nieograniczonej dla spółdzielni handlowych i wytwórczych. Tam jednak, gdzie się przyjmuje nie tylko pożyczki banków, które umieją bronić swoich interesów i pilnować pewności udzielonych kredytów, lecz gdzie się przyjmuje i przyjmować powinno wkłady oszczędnościowe ludzi drobnych, nie umiejących badać siły kredytowej instytucyj, której powierzają swoje oszczędności, tam wszystko, co w naszej jest mocy, powinniśmy uczynić, aby jak najsilniejsze stworzyć podwaliny pewności.

Pewnie, że dążenia podobne nie zdołały nas uchronić przed dewaluacją i jej skutkami, ale to już nie nasza wina. Dziś jednak, gdy wracamy do normalnych warunków, świętym naszym jest obowiązkiem wzmacniać podstawy naszej pracy, by spółdzielczość mogła rzeczywiście rosnąć, rozwijać się i spełnić swoje zadanie.

O ile tej konieczności nie docenimy i nie zrozumimy spółdzielnia kredytowa pozostanie roślinką suchotniczą, a prędzej czy później obok niej założy ktoś lepiej się orientujący w sytuacji, spółdzielnię z odpowiedzialnością nieograniczoną, która słusznie reklamując swoje siły i pewność, jakie daje wierzycielom, zdobędzie kredyt bankowy, odciągnie wkłady oszczędnościowe i zwycięży starszą, w ciasnym jednak pojęciach uwikłaną instytucję.

X. St. A d a m s k i, Patron.

Ustawa bankowa.

Nr. 114 Dz. U. Rz. P. przyniósł nam rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 grudnia 1924 r. „O warunkach wykonywania czynności bankowych i nadzorze nad tem czynnościami“, czyli poprostu, jednolitą dla całego Państwa ustawę bankową. Z chwilą wejścia w życie tego rozporządzenia, t. j. z dniem 1 stycznia 1925 r., tracą moc obowiązujące dotychczas, a różne dla różnych dzielnic ustawy przedwojenne, a więc: niemiecka ustawa o bankach hipotecznych z r. 1899, rosyjska ustawa kredytowa i wreszcie polska ustawa z dn. 23. 3. 20 f. „O nadzorze nad kantorami wymiany i domami bankowymi“.

Zanim przejdziemy do omówienia działu, dotyczącego wyłączenia spółdzielni kredytowych, zapoznamy czytelników naszych krótko z omawianą ustawą jako całością, podkreślając jej linje wytyczne, bardziej charakterystyczne punkty i wreszcie obchodzące spółdzielnie, a rozrzucone w treści ustawy — paragrafy.*)

Przez „Bank“ — ustawa rozumie przedsiębiorstwa handlowe, trudniące się czynnościami bankierskimi, jako głównym przedmiotem przedsiębiorstwa. (§ 1). Wszystkie tego rodzaju przedsiębiorstwa, nie wyłączając banków państwowych, kas oszczędności i t. p., ustawa podporządkowuje nadzorowi Ministra Skarbu. (§ 88). (Ustawa przewiduje możność tworzenia Związków rewizyjnych banków, dla dokonywania perjodycznej kontroli; statut Związku rewizyjnego zostanie wydany osobnem rozporządzeniem Ministra Skarbu.)

Do założenia i prowadzenia banku**) należy uzyskać pozwolenie — koncesję — Ministra Skarbu, udzielaną według jego swobodnego uznania, po zasięgnięciu opinii organizacyj gospodarczych. Zezwolenie Ministra Skarbu potrzebne jest również przedsiębiorstwom bankowym, do przeprowadzenia ważniejszych zmian, jako to: zmiany statutu, otwarcie oddziału w kraju lub zagranicą, zmiany siedziby.

Przepisy te wprowadzają do polskiego prawa bankowego t. zw. system koncesyjny, którego zasady, ustawa niniejsza z całą konsekwencją przeprowadza.

*) Spółdzielni dotyczą tylko te omawiane paragrafy, których numery, obok treści, w nawiasach podajemy.

**) Postanowienie to nie dotyczy spółdzielni kredytowych, wyraźnie z pod jego działania ustawą wyjętych.

Nazwy banku w firmie nosić nie mogą przedsiębiorstwa bankierskie, należące do osoby fizycznej, spółki jawnej lub komandytowej. Spółki zaś z ograniczoną odpowiedzialnością wogóle koncesji otrzymać nie mogą. (Nie tyczy spółdzielni z ograniczoną odpowiedzialnością).

Przedsiębiorstwa handlowe, nie będące bankami (kupcy i t. p.) — nie mogą bez zezwolenia Ministra Skarbu uprawiać czynności bankierskich. (§ 7).

Ustawa rozróżnia dwa rodzaje czynności bankierskich: z wyjątkiem — do wykonywania których upoważnia koncesja, i czynności wymienione w § 20, na których wykonywanie potrzeba osobnego zezwolenia Ministra Skarbu, a mianowicie:

1. wydawanie dowodów wkładowych, płatnych okazicielowi (książeczki wkładowe i asygnaty kasowe na okazicieli);
2. udzielanie pożyczek na zastaw ruchomości (poza papierami wartościowymi i towarami);
3. emisja listów zastawnych i obligacyjnych.

W interesie wkladców ustawa przewiduje, że prawo wydawania dowodów wkładowych na okaziciela nie może być przyznane bankom, których właścicielami są osoby fizyczne, spółki jawne i komandytowe oraz istniejące już spółki z ograniczoną odpowiedzialnością; z pośród zaś pozostałych banków uzyskać mogą pozwolenie te tylko, których kapitał zakładowy przewyższa przynajmniej o 100% jego minimalną normę ustawową (przewidzianą w § 10) i które w danej chwili mają poza sobą przynajmniej 5-letni okres istnienia. (§§ 27, 28, 29). (Punkt, w którym mowa o podwójnej wysokości ustawowej kapitału zakładowego nie dotyczy spółdzielni.) Suma wkładów, przez bank na omawiane dowody wkładowe przyjęte, nie może przekraczać trzykrotnej wysokości kapitału zakładowego, który dla banków akcyjnych lub komandytowo-akcyjnych musi wynosić przynajmniej 2 500 000 zł w Warszawie, 1 500 000 zł w Poznaniu, Krakowie, Katowicach, Lwowie i Łodzi, a 1 000 000 zł we wszystkich innych miejscowościach.

Co do depozytów (aservatów) i zastawów, to ustawa występuje w obronie praw własności depozytariuszów do tych samych co złożyli — przedmiotów — zakazując bankom, bez pisemnej zgody depozytariuszów zastawiać zdeponowane papiery wartościowe, oddawać do depozytów osobie trzeciej, lub wykonywać przysługujące im prawo głosu. Bank przyjmując takie depozyty, jest zobowiązany, (o ile go depozytariusz pisemnie z tego obowiązku nie zwolnił), wydać pokwitowanie z wyszczególnieniem wartości imiennej, numerów, oraz innych znamion, któreby je od papierów tej samej nazwy odróżniały; również zobowiązany jest bank wpisać do księgi te papiery, z wyszczególnieniem wyżej wymienionych cech, i przechowywać je ze starannością sumiennego kupca. (§§ 31, 32, 33, 34 i 35.)

(§ 41). Zastawy ruchome (przyjmowane na zabezpieczenie pożyczek), muszą być wpisane w osobnej, sznurowej księdze z wyszczególnieniem wysokości wierzytelności zabezpieczonej, oraz rodzaju i jakości tychże ruchomości. (§§ 42, 43.)

W razie niezaspokojenia w terminie pretensji zabezpieczonej, bank ma prawo drogą licytacji lub przez maklera giełdowego sprzedać zastawione przedmioty — jednak nie bez wezwania dłużnika listem poleconym — z pozostawieniem mu 15-dniowego terminu. Sprzedaż winna nastąpić

w 15 dni po upływie wyznaczonego dłużnikowi przez bank terminu, inaczej bowiem dłużnik musi być ponownie zawiadomiony.

Traktując o bankach akcyjnych, ustawa stara się utrudnić przeprowadzanie interesów o charakterze spekulacyjnym, mogących kapitały obce narazić na szkodę, i w tym celu zabrania kupna i sprzedaży towarów na własny rachunek, nabywania nieruchomości (prócz na własny użytek lub z konieczności uchronienia się od strat), nabywanie papierów dywidendowych na rachunek własny ponad wysokość $\frac{2}{3}$ kapitału zakładowego, udzielanie pożyczek na własne akcje lub nabywanie ich na własny rachunek, udzielanie kredytu bez dostatecznego zabezpieczenia (in blanco, za podkładem weksla z jednym podpisem, lub jednemu dłużnikowi do sumy wyższej niż 10% kapitału zakładowego); dalej — ustawa daje cały szereg artykułów normujących kwestję organizacji wewnętrznej banków, z których to artykułów duża część obowiązuje i spółdzielnie.

Dalsze przepisy tyczą organizacji władz banków akcyjnych i przewidują jako obowiązkowe (przewidziane statutem) organy spółki: radę, pochodzącą z wyboru i dyrekcję, mianowaną przez radę.

Ustawa wymaga, aby organy banku (rada, dyrekcja, także urzędnicy) funkcjonowały ze starannością sumiennego kupca, nakazując im równocześnie zachowanie tajemnicy handlowej, naruszenie której podobnie jak i naruszenie regulaminu, będzie traktowane na równi z zaniechaniem tej staranności sumiennego kupca. (§§ 50, 54, 56).

Rada winna ułożyć: a) regulamin wykonywania przez nią nadzoru (§ 51), b) regulamin szczegółowego sposobu prowadzenia czynności banku ze szczególnym uwzględnieniem postępowania przy udzielaniu kredytu, obowiązujący tak władze banku jak i urzędników. (§ 55). Wreszcie obowiązki swoje winna spełniać rada osobiście. (§ 52). Z posiedzeń rady należy spisywać protokoły, a) z wymienieniem obecnych członków, b) z podaniem sposobu przeprowadzenia i wyniku głosowania, c) z dołączeniem odrębnych zdań członków obecnych i nadesłanych sprzeciwów członków rady nieobecnych na posiedzeniu, (§ 53). Członkowi rady, dyrekcji, lub urzędnikowi, może być udzielony kredyt tylko za każdorazowym zezwoleniem rady. (§ 59).

W przepisach przejściowych, ustawa uważa istniejące prawnie dnia 1 stycznia 1925 r. banki za uprawnione do dalszego funkcjonowania w dotychczasowej formie organizacji prawnej i w dotychczasowym zakresie działania, a więc: za posiadające koncesję; żąda tylko od nich stopniowego, corocznego uzupełnienia kapitału zakładowego tak, aby w końcu 1928 r., wykazały go w wysokości paragrafem 10 ust., wymaganej. Dla istniejących już spółek z ograniczoną odpowiedzialnością (nie spółdzielni), ustawa zmniejsza wymagalność kapitału zakładowego do wysokości 20%, wymaganej przez ustawę stawki dla innych banków.

Przechodząc do działu traktującego specjalnie o spółdzielniach kredytowych (§§ 81 do 87) zauważyć należy, że spółdzielnie te obowiązku koncesji zasadniczo nie podlegają i zwolnione są od wyjednywania koncesji na wykonywanie czynności bankierskich.

Z uprzywilejowania tego wszakże korzystają Spółdzielnie kredytowe tylko o tyle, o ile działalność ich utrzymywana jest w ramach określonych w § 81 ustawy. W szczególności Spółdzielnie kre-

dytowe mogą według § 81 nadal wykonywać następujące czynności bankowe bez potrzeby wyjednywania osobnego zezwolenia Ministra Skarbu t. zn. bez koncesji:

- a) udzielanie członkom kredytu osobistego (pożyczki skrytowe, dyskonto, rachunki zabezpieczone).
- b) przyjmowanie wkładów pieniężnych, z prawem wydawania dowodów imiennych,
- c) wydawanie przekazów, czeków i akredyty w. oraz dokonywanie wypłat w granicach Państwa.
- d) kupno i sprzedaż na rachunek własny oraz na rachunek osób trzecich papierów procentowych państwowych i samorządowych, listów zastawnych, akcyj central gospodarczych i przedsiębiorstw, organizowanych przez spółdzielnie, ich związki lub centrale gospodarcze oraz akcyj Banku Polskiego.
- e) odbiór wpłat na rachunek osób trzecich,
- f) przyjmowanie subskrypcyj na pożyczki państwowe i komunalne oraz na akcje przedsiębiorstw, o których mowa w punkcie d) paragrafu niniejszego.
- g) zastępstwo czynności na rzecz Banku Polskiego i banków państwowych.
- h) przyjmowanie do depozytu (do przechowania) papierów wartościowych i innych walorów oraz wynajmowanie kasetek zabezpieczonych.

Do wykonywania jakichkolwiek innych czynności bankowych poza wyliczonymi, jak czynności giełdowe, handel dewizami i t. p., spółdzielnia musi postarać się o specjalne pozwolenie Ministra Skarbu, przyczem spółdzielnie nie należące do związku rewizyjnego, takiego pozwolenia otrzymać nie będą mogły. Ustanie przynależności do Związku rewizyjnego, powoduje utratę prawa wykonywania czynności bankierskich, objętych specjalnym pozwoleniem, na czas przerwy w należeniu do takiego związku. Zmiana statutu spółdzielni zamierzająca rozciągnąć jej działalność na czynności wymagające zezwolenia, może być zarejestrowana dopiero po przedłożeniu sądowi takiego zezwolenia.

Wielkiej doniosłości jest przepis § 85 ustawy, który postanawia, że zobowiązania spółdzielni nie mogą przewyższać sumy kapitałów własnych oraz łącznej odpowiedzialności dodatkowej członków.

Spółdzielnie z odpowiedzialnością nieograniczoną nie są tem postanowieniem dotknięte. Natomiast spółdzielnie z odpowiedzialnością ograniczoną w przyjmowaniu depozytów poważnie będą skrepowane. W wypadku stwierdzenia, że działalność spółdzielni kredytowej sprzeciwia się przepisom prawa lub statutu lub jest szkodliwą dla interesu publicznego. — Ministrowi Skarbu przysługuje prawo zamianowania komisarza rządowego do stałego nadzorowania czynności spółdzielni lub nawet odebrania koncesji.

(§ 111). Spółdzielnie, które w dniu wejścia w życie ustawy w myśl swych statutów wykonywały czynności bankierskie, wymagające osobnego zezwolenia — mogą czynności te nadal wykonywać, o ile przed dniem 1 lipca 1925 r., uzyskają od Ministra Skarbu zezwolenie.

Zezwolenie takie należy wpisać do rejestru sądowego oraz ogłosić w piśmie, do ogłoszeń spółdzielni przeznaczonem.

J. Jeziorowska.

Waloryzacja depozytów w Spółdzielniach kredytowych w związku z przeszacowaniem bilansów.

Sprawa wkładów oszczędnościowych, złożonych w spółdzielniach nie została, jak wiadomo, rozstrzygnięta rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14. 5. 24 „o przerachowaniu zobowiązań prywatno-prawnych”. Ostatecznie reguluje tę sprawę rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27. 12. 24 r., w którym do § 17 poprzedniego rozporządzenia dodany został następujący ustęp:

Przerachowanie wkładów oszczędnościowych, złożonych w spółdzielniach, nie może nastąpić w niższej mierze, jak przerachowanie funduszy wymienionych w § 31 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 25 czerwca 1924 r. o bilansowaniu w złotych (Dz. U. R. P. nr. 55 poz. 542). Jeżeli kapitał własny spółdzielni, ustalony na podstawie powołanego w ustępie poprzednim rozporządzenia nie dorównywa połowie kapitałów: zasobowego, społecznego i specjalnych, przeliczonych na złote według kursu z dat. kiedy nastąpiło powiększenie wzgl. zmniejszenie odnośnego kapitału, przerachowanie tak wkładów oszczędnościowych, jak i udziałów następuje według kursu 1 złoty = 1800000 mkp. Niezgodne z tem przepisy rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 25. 6. 24 o bilansowaniu w złotych uchyla się“.

Wobec powyższego została kwestja wkładów oszczędnościowych w spółdzielniach, wkłady te przyjmujących ostatecznie rozstrzygnięta, a mianowicie w sposób następujący:

1. jeżeli majątek spółdzielni nie wynosi nawet połowy funduszu zasobowego i wszelkich innych funduszy, waloryzacja wkładów nie następuje,
2. jeżeli majątek spółdzielni przekracza połowę funduszy zasobowych, majątek spółdzielni rozdziela się równomiernie na udziały, fundusze rezerwowe i wkłady oszczędnościowe.

Przy takim rozstrzygnięciu kwestji waloryzacji wkładów doznała także zasadniczej zmiany sprawa waloryzacji udziałów w spółdzielniach kredytowych.

Gdy naogół w spółdzielniach, wedle rozporządzenia z dnia 25. 6. 24 o przeszacowaniu bilansów, udziały waloryzują się bez żadnych zastrzeżeń stosownie do uchwały Walnego Zgromadzenia na podstawie wykazanej nadwyżki majątkowej w równej mierze jak fundusze rezerwowe, to w spółdzielniach, przyjmujących wkłady, a więc głównie w spółdzielniach kredytowych, wyluszczonego zasada nie znajduje pełnego zastosowania. Traktując udziały w spółdzielniach tych, jak gdyby były wkładami oszczędnościowymi, prawo

1. nie zezwala na waloryzowanie udziałów w takich wypadkach, w których nie następuje waloryzacja wkładów oszczędnościowych, a więc w wypadku, jeżeli kapitał własny spółdzielni nie dorównywa połowie zwaloryzowanych funduszy zasobowych i specjalnych,
2. zezwala na waloryzowanie udziałów, w razie osiągnięcia wymienionej granicy, tylko

w równej mierze z wkładami oszczędnościowymi.

Rozporządzenie wychodzi z słusznego założenia, że w spółdzielniach kredytowych uprzywilejowanie udziałowców, członków przed wkładami byłoby niesłuszne, ponieważ jedynie członkowie i przeważająca większość ich korzystali z kapitałów oszczędnościowych w formie kredytu, na którym dzięki dewaluacji poważnie osiągnęli korzyści.

Praktycznie sprawa waloryzacji wkładów oszczędnościowych i udziałów przedstawia się następująco:

Wkłady oszczędnościowe ulegają waloryzacji w równej mierze jak udziały i fundusze, t. zn. proporcjonalnie do wartości każdego rachunku wzgl. konta. Waloryzacja ma jednakże zastosowanie tylko w tych spółdzielniach, w których majątek, stwierdzony na podstawie przeszacowanego bilansu, wynosi przynajmniej połowę przewartościowanych wszystkich rezerw na złote według skali § 2 Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o przerachowaniu zobowiązań prywatnoprawnych. Nie znaczy to, że będą podlegały przymusowi waloryzacji tylko spółdzielnie zasobniejsze, do waloryzacji będą nieraz zmuszone spółdzielnie nowsze, posiadające nieruchomości, których fundusze, dość wprawdzie wysokie w markach polskich, datują jednakże z czasów dewaluacyjnych. Natomiast naogół nie będą dotknięte waloryzacją spółdzielnie starsze, które już do roku 1914 zdołały udotować odpowiednio swe fundusze.

Wydane rozporządzenie dla spółdzielni ma dwie dodatnie strony. Pierwszą z nich jest to, że sprawa przerachowania wkładów oszczędnościowych w spółdzielniach, jako taka, doznała ostatecznego prawnego uregulowania. Dotychczasowy stan niepewności jątrzył i drażnił tylko, a pozostawienie tej sprawy nierozstrzygniętej, na przyszłość dawałoby szerokie pole do procesów z wkładcami i do niekorzystnych dla spółdzielni wyroków sądowych. Drugą stroną dodatnią jest ochrona spółdzielni mniej zasobnych i uchylenie ich od bezowocnej pracy stwierdzania minimalnej należności za poszczególne wkłady.

Pomijając te dogodności stwierdzić należy, że zasada uwzględnienia słuszných i możliwych żądań wkładców została odnośnie do spółdzielni bezwzględnie przeprowadzona, aniżeli w bankach i publicznych kasach oszczędności, częściowo ze szkodą dla spółdzielni.

Zwalniając spółdzielnie, których majątek własny nie dosięga połowy ich funduszy zwaloryzowanych, rozporządzenie w wypadkach, w których waloryzacja wkładów musi nastąpić, nie gwarantuje spółdzielniom zachowania przynajmniej połowy tych funduszy. Przez równomierny rozdział nadwyżki majątkowej na udziały, fundusze rezerwowe i wkłady, które z natury rzeczy dwie poprzednie pozycje kilkakrotnie będą przewyższały, rozporządzenie doprowadzi nieomal do zupełnego zaniku funduszy własnych tych spółdzielni, które były najzasobniejsze. Tymczasem w publicznych kasach oszczędności, poza funduszami emerytalnymi, 40% pozostającej do dyspozycji sumy w każdym razie zagwarantowane jest dla funduszy własnych instytucyj. Banki prywatne zaś i Pocztaowa Kasa Oszczędności posiadają poważną obronę przez

ustanowienie stawki procentowej przerachowania na 5%, oraz ustalenie maximum należności poszczególnego wkładcy na 125 złotych. Tych gwarancyj niestety mimo zabiegów Związków, a także Państwowej Rady Spółdzielczej, dla spółdzielni uzyskać nie było można.

Poniżej podajemy jeszcze kilka praktycznych wskazówek, dotyczących wykonania omówionego codopiero rozporządzenia.

Celem uniknięcia niepotrzebnych prac z waloryzacją związanych, należy nasamprzód przeprowadzić w każdej spółdzielni, przyjmującej wkłady, następującą kalkulację:

Stwierdza się wprawdzie pełną waloryzację poszczególnych funduszy rezerwowych według dat, kiedy nastąpiło powiększenie wzgl. zmniejszenie odnośnych kapitałów. Następujący przykład uwydatni to jasno:

1. Fundusz zasobowy (rezerwowy)

Stan do 1. 8. 1914	mkn	45.000,—	: 0,81	=	55.555,56 zł
dochodzi do 31. 12. 1914	"	5.500,—	: 0,85	=	6.470,59 "
" w I. półr. 1915	"	100,—	: 0,90	=	111,11 "
" w II. " 1915	"	6.500,—	: 0,92	=	7.065,22 "
" w I. " 1916	"	250,—	: 1,05	=	238,10 "
i t. d.					
					<u>razem 105.258,38 zł</u>

W ten sam sposób stwierdza się waloryzację wszystkich innych funduszy, n. p.:

2. Rezerwy specjalnej	80.081,39 zł
3. Funduszu emerytalnego	5.353,86 "
4. Funduszu budowlanego	15.749,24 "
5. Rezerwy walutowej	576,35 "

W naszym wypadku wszystkie zwaloryzowane fundusze wynoszą razem 207.019,14 zł

Umnieszenie funduszu z jakiegokolwiek przyczyny należy naturalnie odpowiednio przeliczyć i zwaloryzowaną kwotę potrącić od poprzednio wyliczonych kwot w złotych.

Następnie należy stwierdzić stan posiadania czyli majątek Spółdzielni. W naszym wypadku będzie on p. 31. 12. 1924, przypuścmy, następujący:

a) Aktywa:

1. Kasa	1.525,30 zł
2. Nieruchomości	26.500,— "
Kwota ta przedstawia zwaloryzowaną cenę kupna po potrąceniu amortyzacji, gdyż cena rynkowa p. 31. 12. 1924 nie była niższą. Gdyby natomiast cena rynkowa okazała się miała niższą od zwaloryzowanej ceny kupna, natenczas wstawić do bilansu należy niższą cenę rynkową (cenę rynkową stwierdzić winna protokularnie Rada Nadzorcza).	
3. Akcje po kursie giełdowym p. 31. 12. 1924	5.036,54 "
4. Papiery państwowe (pożyczka krótko- i długoterminowa wzgl. konwersyjna po kursie dnia mkp. 1.000.000,—)	3.000,— "
P. 31. 12. 1924 notowano pożyczkę konwersyjną w Poznaniu nieoficjalnie po 3.— do 4.— zł za nom. 1.000,— mkp. długo- wzgl. krótkoterminowej pożyczki państwowej (wartość konwersyjna 10,— zł).	
5. Weksle, datujące z czasów najnowszych	30.000,— "
Zaległe weksle w markach polskich winno się wstawić do bilansu według ceny zwaloryzowanej o ile waloryzacja jest pewna i ustalona.	
6. Rachunek bieżący — dłużnicy	10.000,— "
7. Ruchomości, zwaloryzowane według ceny kupna z odliczeniem odpowiedniej amortyzacji	500,— "
O ile natomiast cena obiegowa jest niższą, należy wstawić cenę niższą.	
8. Inne aktywa, o ile zachodzą	
	<u>razem 76.561,84 zł</u>

b) P a s y w a :

1. Wkłady oszczędnościowe , w tem znajdują się już wkładki stare, przeliczone po kursie 1.800.000	15.000,— zł
2. Udziały , wpłacone tylko w złotych lub w markach polskich po termie przewidzianym w rozp. o przeliczeniu zobowiązań prywatno-prawnych, to jest po 28. 4. 1924	1.625,— „
Udziałów, podlegających waloryzacji, umieszczają tutaj nie należy.	
3. Rachunek bieżący — wierzyciele	8.000,— „
4. Redyskontowane weksle	11 000,— „
5. Zysk z roku 1924 stwierdzony w zwykłym, nie przeszacowanym bilansie, p. 31. 12. 1924	5.700,— „
6. Inne pasywa , jednakże bez uwzględnienia funduszy, prócz tych, które wpłynęły po 28. 4. 24	„
	razem 41 325,— zł

A k t y w a w y n o s z ą . . . 76 561,84 zł

P a s y w a w y n o s z ą . . . 41 325,— zł

M a j ą t e k w y n o s i z a t e m 35 236,84 zł

Wobec tego, że połowa zwaloryzowanych rezerw wynosi . . . 103 509,57 zł
a majątek tylko . . . 35 236,84 zł
waloryzacja ani depozytów, ani udziałów nie ma w tym wypadku zastosowania, a cały majątek przechodzi do funduszu zasobowego wzgl. społecznego stosownie do uchwały Walnego Zgrom. Gdyby natomiast stwierdzony w wyżej omówiony sposób majątek wynosił właśnie połowę zwaloryzowanych rezerw lub ją przewyższał, natenczas trzeba by waloryzować depozyty, udziały i wszelkie fundusze rezerwowe w równej mierze.

Po zestawieniu odnośnego obliczenia, będzie każda Spółdzielnia dokładnie wiedziała, czy musi u siebie waloryzację przeprowadzić, czy też waloryzować nie może. Nadmienić bowiem wyraźnie wypada, iż tam, gdzie waloryzacja nie ma zastosowania, nie może Spółdzielnia, choćby nawet Walne Zgrom. inaczej zdecydowało, waloryzacji przeprowadzać, gdyż rozporządzenie wyraźnie zaznacza, że w tym wypadku przelicza się wkłady oszczędnościowe i udziały po kursie 1800 000. W przeciwnym natomiast wypadku nie może się Spółdzielnia uchylić od waloryzacji depozytów nawet w razie odmiennej uchwały Walnego Zgromadzenia. W tym wypadku mogłoby jedynie Walne Zgromadzenie uchwalić, że kwoty, przypadające na udziały, przelewa się do funduszu zasobowego i społecznego, a udziały zostaną tylko przeliczone po kursie 1800 000.

Spółdzielnie zatem, których majątek wynosi lub przewyższa połowę zwaloryzowanych rezerw, winny natychmiast zabrać się do sporządzenia zestawienia zwaloryzowanych wkładów i udziałów. Przeliczenia udziałów dokonać należy według daty wpłaty pojedynczych rat, ściślej mówiąc, według miesięcy wzgl. okresów czasu, podanych w § 2 rozporządzenia o przeliczeniu zobowiązań prywatno-prawnych. Wkłady natomiast należy, aczkolwiek przepis, dot. spółdzielni wyraźnie o tem nie mówi, uważać analogicznie do § 17. nr. 2 i 5, i jako złożone w dniu 1 października danego roku.

Co do sposobu używania tabeli waloryzacyjnej, wymienionej w § 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o przeliczeniu zobowiązań prywatno-prawnych, należy zaznaczyć, że tabela wymienia kursy dla poszczególnych walut, wchodzących w rachubę przy waloryzacji należności prywatno-prawnych. Należności w walutach obcych, które stały się płatnymi w markach polskich, czy to przez zrównanie, czy przez ustanowienie miernika przeliczeniowego, należy przeliczać na złote po kursach wymienionych przy odnośnych walutach aż do czasu w którym zrównanie wzgl. ustalenie kursu przeliczeniowego nastąpiło. Marka

niemiecka została zrównana z marką polską dla zaboru pruskiego na dniu 9. 12. 1919, czyli, że do tego czasu należy uwzględniać przy przewalutowaniu współczynniki wymienione w rubryce marki niemieckiej, a dopiero po tym czasie współczynniki wymienione w markach polskich. Na obszarach natomiast przyłączonych do Polski później, miarodajne będą współczynniki według dnia objęcia władzy przez Polskę. Należności w koronach stały się płatnymi w markach polskich według rozporządzenia z dnia 24. 1. 1920 wzgl. 26. 4. 1920, wreszcie należności rublowe, według rozporządzenia z dnia 29. 4. 1920 (wejście w życie 13. 5. 1920). Dla Województw Wołyńskiego, Poleskiego i Nowogrodzkiego z dniem 13. 9. 1921. Sposób przeliczenia należności w obcych walutach na złote został już podany w nr. 11 „Poradnika” z dnia 15. 6. 24.

Odrębne nieco stanowisko zajmuje Górny Śląsk. Dla Górnego Śląska obowiązują termin przejścia na złote z dniem 1. 11 1923. Aż do tego terminu należy więc używać do przeliczeń na złote współczynniki wymienione w rubryce marek niemieckich. Natomiast zobowiązania, powstałe amże przed 1. 11. 23 r. na rzecz wierzycieli, mających siedzibę w Niemczech, mogą być w myśl konwencji spłacane w ówczesnej walucie niemieckiej.
L. Szałkowski.

Rozporządzenie o wysokości odsetek prawnych.

Stosowanie do niedawna w stosunkach prywatno-prawnych obowiązujących na podstawie dawniejszych ustaw państw zaborczych odsetek prawnych (t. zn. odsetek zwłoki) działało się z oczywistą krzywdą dla wierzycieli. Wysokość odsetek tych nie stała bowiem w żadnym stosunku do panującej na rynku pieniężnym stopy procentowej która przewyższała odsetki prawne wielokrotnie co dawało dłużnikom popadającym w zwłokę, przywilej korzystania z taniego jak na obecne stosunki kredytu. Z chwilą stabilizacji waluty potrzeba zaradzenia powyższemu brakowi stawała się coraz oczywistszą i gwałtowniejszą. Ukazało się wreszcie przewidziane już Ustawą z dnia 31. 7. 24: „O naprawie Skarbu i poprawie gospodarstwa społecznego” rozporządzenie o wysokości odsetek prawnych, które ujednoliciło panujące dotychczas w tym przedmiocie różnice w poszczególnych dzielnicach przez ustanowienie na całym obszarze Państwa przystosowanej więcej do obecnych warunków stopy odsetek prawnych.

Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej „o wysokości odsetek prawnych” z dnia 27 8. 24 weszło w życie dnia 9 9. 24. Ponieważ niektóre jego przepisy nasuwały szereg wątpliwości i różnej ulegały interpretacji, wydano dnia 30 12. 24 nowe rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej „o zmianie niektórych postanowień rozporządzenia z dnia 27 8 24 o wysokości odsetek prawnych”. Po uwzględnieniu noweli najważniejsze przepisy rozporządzenia przedstawiają się następująco:

Wysokość odsetek prawnych (ustawowych) w stosunkach prywatno-prawnych wynosi 24% od sta rocznie. Odsetki te stosuje się również w tym wypadku, gdy tytuł prawny do odsetek zwłoki powstał przed dniem wejścia w życie rozporzą-

dzenia, t. j. przed 9 września 1924, z tem jednak zastrzeżeniem, że stopa 24% może być stosowana najwcześniej od dnia wejścia w życie rozporządzenia. A więc do tego terminu przyznaje się wierzycielowi tylko obowiązujące według dawniejszych ustaw odsetki prawne.

Stopę 24% stosują sądy z urzędu w sprawach zawisłych przed wejściem w życie rozporządzenia, a do tego terminu prawomocnie nie zakończonych, gdy strona interesowana, żądając odsetek zwłoki, nie wymieniła ich wysokości. Jeśli natomiast wierzyciel w skardze wymienił wysokość stopy odsetkowej, przyznaje mu sąd stopę 24% tylko na jego wniosek, który może być postawiony w każdym stanie postępowania sądowego.

Jeżeli na mocy orzeczenia sądowego przyznano już odsetki we wysokości dawniej obowiązującej, może strona interesowana na wniosek uzyskać egzekucję odsetek w wysokości ustalonej na mocy rozporządzenia. Sąd winien jednak stwierdzić uchwałą, czy przyznane odsetki są odsetkami zwłoki. W razie nasuwających się wątpliwości, sąd może wezwać strony na przesłuchanie a jeżeli to nie wystarczy do wyjaśnienia wątpliwości, winien odesłać strony na drogę sporu.

W każdym z powyższych wypadków, jak już wyżej zaznaczono, odsetki nowe stosuje się dopiero od dnia 9 września 1924.

Rozporządzenie przewiduje także jeden wyjątek niestosowania czasowego nowej stopy odsetkowej, a to w razie przysługującego dłużnikowi co do spłaty należności prawa zwłoki. Odsetki te wchodzi w miejsce dawniejszych dopiero z chwilą wygaśnięcia prawa zwłoki.

Stopa 24% ustaloną jest aż do odwołania. Minister Skarbu jest upoważniony do obniżania powyższej stopy procentowej w drodze rozporządzeń.

Cz. Styło.

Związki Spółdzielcze i Spółdzielnie Związkowe w Polsce.

Według zestawienia Głównego Urzędu Statystycznego liczba związków spółdzielczych, spółdzielni związkowych i członków, należących do spółdzielni związkowych, wynosiła w dniu 1 stycznia 1923 r.

25 związków
6 323 spółdzielni związkowych
2 365 658 członków.

Wobec konsolidacji ruchu spółdzielczego, która w ostatnich czasach znaczne zrobiła postępy i w dużej części doprowadziła do wyników już konkretnych, spółdzielczość związkową w Polsce można podzielić na kilka większych ugrupowań, tworzących nadbudowę organizacyjną łączących się związków. Jedną grupę stanowią związki zjednoczone w Unji Związków Spółdzielczych w Polsce, drugą Związki złączone w Zjednoczeniu Związków Spółdzielni Rolniczych Rzeczypospolitej Polskiej. Na gruncie spółdzielczości spożywców akcja połączeniowa w niedługim już czasie doprowadzi zapewne do połączenia pokrewnych organizacji związkowych. Pozostałe związki — wyłączając organizacje specjalne — zaliczają się do instytucji organizowanych na zasadzie narodowościowej lub religijnej. Wobec takiego silnie zaznaczonego kierunku rozwo-

jowego i ujawniających się tendencyj konsolidacyjnych, ruch spółdzielczy i związkowy, dotąd tak nie jednolity i rozproszkowany, skupia się i dzieli na kilka większych ugrupowań. W szczególności spółdzielczość w Polsce, zorganizowaną w związkach, podzielić można na cztery wielkie grupy związkowe, które stanowią bądź już podstawę konsolidacji, bądź ją tworzyć będą w przyszłości.

Są to grupy związków spółdzielczych następujące:

Związek	Spółdzielnie	0/0	Członkowie	0/0
1. grupa „Unja“	867	13,7	597 083	25,2
2. grupa „Razem“	2 183	34,5	580 733	24,6
3. grupa: Zw. Sp. Spoż.**)	1 029	16,3	485 349	20,5
4. grupa: Zw. Narodowościowe	2 244	35,5	702 403	29,7
razem	6 323	100,0	2 365 588	100,0

Grupa związków nie polskich jest największa, z polskich związków — najsilniejszą grupę stanowi co do członków „Unja“, następnie „Razem“, które niemal tę samą posiadają liczbę członków. Pod względem liczby spółdzielni największą liczbę wykazuje „Razem“, o ile uwzględnimy także spółdzielnie nieczynne, stanowiące ca. 40% o. W szczególności liczba związków, spółdzielni i członków, należących do poszczególnych ugrupowań, przedstawia się jak następuje:

Pierwsza grupa: U. Z. S.

Do grupy powyższej należą związki i spółdzielnie, wyliczone w przeszłym już numerze „Poradnika“. Według statystyki odnośnej należą do U. Z. S. w Polsce 853 spółdzielnie, 232 filje, 565 829 członków. W obliczeniach powyższych uwzględnione zostały spółdzielnie czynne z datą najnowszą. Według zestawienia Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 1 stycznia 1923 r. liczba spółdzielni i członków, złączonych w U. Z. S., byłaby nieco większa. Mianowicie:

867 spółdzielni
597 083 członków.

Liczba powyższa na poszczególne związki dzieli się jak następuje:

Związek	Spółdzielnie	Członkowie
1. Zw. Sp. Zar. i Gosp. w Poznaniu	357	236 820
2. Zw. Sp. Polskich w Warszawie	164	114 802
3. Zw. Stow. Zar. i Gosp. we Lwowie	189	132 720
4. Zw. Rew. Sp. Kółek Roln. w Krakowie	157	112 741
razem	867	597 083

Druga grupa: „Razem“.

W skład zjednoczenia „Razem“ wchodzi 6 związków rewizyjnych i 9 central gospodarczych. Liczba spółdzielni i członków, należących do 5 związków, na podstawie liczb umieszczonych w zestawieniu Głównego Urzędu Statystycznego, wynosi

2 183 spółdzielnie
580 733 członków.

Liczby powyższe dzielą się, jak następuje:

Związek	Spółdzielnie	Członkowie
1) Kraj. Patr. Sp. Roln. we Lwowie	1 532	354 895
2) Zw. Pol. Sp. Roln. Handl. w Warszawie	425	143 414
3) Zw. Rew. Sp. Roln. w Krakowie	101	64 371
4) Zw. Rew. Sp. Roln. Handl. we Lwowie	35	6 697
5) Zw. Sp. Roln. w Ks. Ciesz. w Cieszynie	90	11 356
razem	2 183	580 733

*) Wyłącznie Zw. pol.-śląsk. spółdz. Raiffeisena w Katowicach.

**) Wyłącznie Związku Spółdzielni budowl. w Warszawie: 20 spółdzielni, a wyłącznie Związku Rew. Sp. Wojskowych: 290 spółdzielni 97 866 członków.

W liczbach powyższych nie jest uwzględniony Związek polsko-śląskich spółdzielni Raiffeisena w Katowicach, który w ostatnim czasie przystąpił do „Razem”. Według dawniejszej statystyki liczba spółdzielni i członków, należących do tego związku, wynosiła 130 spółdzielni, 17 030 członków odnośnie do 103 spółdzielni. Tym sposobem liczba spółdzielni i członków zjednoczenia „Razem” podniosła się do 215 spółdzielni i 597 763 członków. Według danych statystycznych, umieszczonych w „Czasopiśmie Spółdzielni Rolniczych” liczba spółdzielni, należących do „Razem”, wynosi natomiast tylko 2076 spółdzielni, w tem 830 nieczynnych i 7 nieuruchomionych, przez co w odpowiednim stopniu należałoby zredukować także liczbę członków.

Trzecia grupa: Związki Spółdzielni Spożywców.

Do grupy powyższej zaliczamy wszelkie Związki Spółdzielni Spożywców, nie należące do pierwszych dwóch ugrupowań związkowych bez względu na to, czy wejdą do przyszłego zjednoczenia spółdzielni spożywców. Statystyka nasza obejmuje 5 związków, do których należy razem:

1 009 spółdzielni
485 349 członków

mianowicie:

Związek	Spółdzielnie	Członkowie
1) Zw. Pol. Stow. Spoż. w Warszawie . . .	762	264 723
2) Zw. Rob. Sp. Spoż. w Warszawie . . .	88	101 499
3) Zw. Rob. Stow. Spoż. „Proletariat” w Krakowie . . .	35	30 542
4) Zw. Rew. Sp. Prac. Państw. Komun. Społ. w Warszawie . . .	55	63 279
5) Centr. Spoż. Stow. Sp. Rob. Chrześc. w Warszawie . . .	69	25 306
razem	1 009	485 349

Z powyższych związków „Proletariat” przestał być związkiem rewizyjnym, a należące doń 33 spółdzielnie pod koniec roku 1923 przeszły do Związku Robotniczych Spółdzielni w Warszawie, który w dalszym ciągu pertraktuje z największym związkiem spółdzielni spożywców t. j. Związkiem Polskich Stowarzyszeń Spożywców w Warszawie celem doprowadzenia do zjednoczenia trzeciej grupy spółdzielni spożywców. W związku z tem należy wymienić niepodany powyżej Związek Rewizyjny Spółdzielni Wojskowych w Warszawie, który według ostatniego sprawozdania liczył 290 spółdzielni i 97 366 członków. Pozatem istnieje jeszcze Związek Spółdzielni Budowlanych w Warszawie, który statystyki członków dotąd nie prowadzi. Według ostatniego sprawozdania swego liczył on 52 spółdzielnie, mianowicie 21 spółdzielni wytwórczych i 31 spółdzielni budowlano-mieszkaniowych. W zestawieniu Głównego Urzędu Statystycznego podana jest liczba 20 spółdzielni bez liczby członków.

Czwarta grupa: Związki narodowościowe.

Do grupy powyższej należy:

10 związków
2 247 spółdzielni
702 403 członków

Liczyby powyższe, według poszczególnych narodowości podzielić można jak następuje:

Związki	Spółdzielnie	Członkowie
a) niemieckie	975	89 919
b) ruskie	523	203 125
c) żydowskie	696	404 759
d) ewangelickie	50	4 600
razem	2 244	702 403

a) Związki niemieckie.

Związek	Spółdz.	Członk.
1. Zw. Sp. Niem. w Polsce w Poznaniu	348	34 576
2. Zw. Spół. Niem. w Polsce w Łodzi	81	2 681
3. Zw. N. Sp. Rol. w Małop. we Lwowie	45	2 620
4. Zw. Sp. Roln. na Wielkop. w Poznaniu	272	23 886
5. Zw. Sp. Wiejsk. Pomorza w Tczewie	229	26 106
razem	975	89 919

b) Związki ruskie.

Związek	Spółdz.	Członk.
1. Kraj. Zw. Rew. Ruskich Stow. Gosp. Poż. Handl. i Przem. we Lwowie . . .	440	180 000
2. Ruski Zw. Rew. w Lwowie	83	23 125
razem	523	203 125

c) Związki żydowskie.

Związek	Spółdz.	Członk.
1. Zw. Rew. Żydowsk. Tow. Sp. w Warszawie	180	56 644
2. Powsz. Zw. na własn. pom. opartych Galic. Stow. Zar. i Gosp. w Lwowie . . .	566	348 115
razem	696	404 759

d) Związek ewangelicki.

Związek	Spółdz.	Członk.
Sp. Zw. Kred. Sp. Ewang. w Warszawie	50	4 600

Wymiana biletów zdawkowych.

Termin wymiany biletów zdawkowych poniżej jednego złotego upływa z dniem 31 stycznia r. b. Ponieważ po tym terminie bilety zdawkowe wartości 1, 5, 10, 20 i 50 groszy nie będą już do wymiany przyjmowane, należy skutecznie wymianę w czasie przepisany rozporządzeniem Ministerstwa Skarbu, przyczem zwraca się uwagę na to, że bilety odnośnie posortowane i ułożone w paczki według poszczególnej ich wartości przyjmują: Centralna Kasa Skarbowa, Kasa Skarbowa, Oddziały Banku Polskiego i Kasa Rządowa w Gdańsku.

Z ruchu spółdzielczego zagranicą.

Spółdzielnie węgierskie z roku 1923.

Według statystyki wydanej przez węgierskie „Zjednoczenie Stowarzyszeń Spółdzielczych” ogólna liczba spółdzielni wynosiła z końcem 1923 r. 4 005, z której przypadało na spółdzielnie kredytowe 1 252 (31,26%), spółdzielnie spożywców 2 085 (52,07%), spółdzielnie wytwórcze i rolniczo-handlowe 454 (11,33%), spółdzielnie ubezpieczeniowe 126 (3,14%) i spółdzielnie rzemieślnicze 88 (2,20%).

a) Spółdzielnie Kredytowe.

Większość Stowarzyszeń Kredytowych grupuje się około Centralnej Kasy spółdzielni kredytowych, założonej w roku 1898. Do Kasy tej należy 1110 spółdzielni kredytowych z 336 786*) członkami i 150 417 643 udziałami. Ogólna suma zysków wynosiła 720 951 265 kor. węg., depozytów zaś 1 057 377 250 kor. węg. Centrala posiada udziałów za 2 680 744 400 kor. węg., zyski jej wynosiły 17 095 525 718 kor. węg., a depozyty 15 944 254 041 kor. węg. Zatrudnia 296 urzędników.

b) Spółdzielnie spożywców.

Najpotężniejszą spółdzielczą organizacją spożywców jest „Hangya” (Mrówka) założona w roku 1898. Liczy ona 1969 spółdzielni wraz 852 851 członkami. Wartość udziałów stowarzyszeń związkowych wynosiła 360 023 700 koron węg., wysokość zysków 64 688 847 koron węg., depozytów 25 343 118 koron węg. Liczba obrotów doszła do 12 177 825 509 koron węg.*)

c) Spółdzielnie rolniczo-handlowe i wytwórcze.

Do powyższych należą w szczególności: 1. Spółdzielcze Stow. Węgierskich Rolników, liczące 5 162 członków, wykazało 23 002 678 683 koron węg. obrotów i posiada 351 urzędników. 2. Węgierska Narodowa Centrala Mleczarń spółdzielczych, do której należy 105 związkowych stowarzyszeń z 18 156 członkami, obroty Centrali tej wynosiły 10 105 212 000 koron węg. Zatrudniała ogółem 429 pracowników. 3. Centrala spółdzielni sprzedaży owoców i destylarnia „Fructus”. Należy tu 126 spółdzielni, których obroty wynosiły 1 1/4 miljarda koron węg. Liczy 450 pracowników. 4. 138 spółdzielni, służących rozwojowi przemysłu domowego. 5) 39 spółdzielni budowlanych z 4 250 członkami i liczy 19 651 300 kor. węg. udziałów.

d) Spółdzielnie ubezpieczeniowe.

Najważniejszą z nich jest „Spółdzielnia Ubezpieczeniowa Rolników”. Posiada 200 tysięcy członków, 3 296 129 koron węg. kapitału własnego w roku 1923 osiągnęła 4 miljardy koron węg. obrotu. Posiada 14 oddziałów, 3 tysiące agencji i zatrudnia 363 pracowników.

e) Spółdzielnie rzemieślnicze.

67 spółdzielni rzemieślniczych należy do Centrali spółdzielni rzemieślniczych, założonej w roku 1919. Spółdzielnie te wykazują obrotów za 6 3/4 miliardów koron węg., kapitału własnego posiadają 904 miljardy koron węg. i liczą około 10 tysięcy członków.

Reasumując powyższe zestawienie widzimy, że rozwój spółdzielni, należących do Zjednoczenia Stowarzyszeń Spółdzielczych jest bardzo pomyślny, wykazuje bowiem w spółdzielniach około 1 1/3 milj. członków, udziałów za 924 1/2 miljarda koron węg., zysków za 34 miljardy koron węg., obrotów za 147 1/3 miljarda koron węg., przyczem spółdzielnie zatrudniają przeszło 3 000 pracowników

KSIĄŻKI NADEŚLANE.

Pamiętnik Pierwszego Polskiego Kongresu Rolniczego wydany przez Komitet Organizacyjny pod redakcją Janusza Machnickiego z przedmową Kazimierza Fudakowskiego. **Warszawa 1924.** Nakładem Komitetu Organizacyjnego Pierwszego Polskiego Kongresu Rolniczego. Czcionkami Pomorskiej Drukarni Rolniczej S. A. 2 tomy. Stron 565 i stron 388.

„Pamiętnik” jest zbiorem prac Pierwszego Polskiego Kongresu Rolniczego zorganizowanego w dniach 15, 16, i 17 czerwca 1924 roku przez wszystkie centralne zrzeszenia i organizacje rolnicze, rolniczo-handlowe i rolniczo-przemysłowe,

istniejące w Polsce przy współudziale najwybitniejszych sił naukowo-rolniczych.

Na treść „Pamiętnika” składają się referaty, wygłoszone na plenarnych lub sekcyjnych posiedzeniach Kongresu, wnioski Komitetu wykonawczego i poszczególnych sekcji, przyjęte na końcowym plenarnym posiedzeniu, materiały dotyczące organizacji Kongresu, oraz protokoły posiedzeń ogólnych i sekcyjnych. „Pamiętnik” jest ważnym odbiciem zbiorowej pracy przedstawicieli rolnictwa polskiego, podjętej z myślą zaradzenia jego najpilniejszym potrzebom, podniesienia jego zdolności wytwórczej i zapewnienia mu trwałych warunków bytu.

W pracach „Pamiętnika” wydatnie została uwzględniona spółdzielczość. Programowy referat na pierwszym plenarnym posiedzeniu wypowiedział ś. p. Dr. Franciszek Stefczyk p. t.: „Stanowisko spółdzielczości w rolnictwie”. Referaty sekcji piątej — spółdzielczości w rolnictwie i organizacji zbytu produktów rolnych — obejmują różne dziedziny spółdzielczości w rolnictwie. W szczególności podano następujące referaty sekcyjne: Inż. Zygmunt Chmielewski: „Warunki rozwoju spółdzielczego kredytu w dobie obecnej”. Dr. Jan Dębski: „Ogólne zasady organizacji zbytu produktów rolnych”. Zygmunt Weiss: „Zbyt ziemiopłodów”. Dr. Mieczysław Dalkiewicz: „Zbyt zwierząt gospodarskich”. Dr. Marjan Lang: „Zbyt drobiu i jaj”. Feliks Przeradzki: „Organizacja zbytu nabiału”. Józef Borowik: „Organizacja przetworu ryb i handlu rybnego”. Zygmunt Chmielewski: „Wyszkolenie spółdzielcze”. Antoni Poznański: „Przemysł kresowy a spółdzielczość”. Wnioski Sekcji V-tej.

Prace „Pamiętnika” świadczą o znacznym wysiłku myśli twórczej naszego rolnictwa i stanowią przebogate źródło nauki praktycznej, z którego obficie korzystać winny wszystkie sfery, którym leży na sercu dobro rolnictwa.

Ogłoszenia Sądowe, zawierające obwieszczenia sądów Województwa Poznańskiego (stały dodatek do „Ruchu Prawniczego i Ekonomicznego”), wychodzą 1 i 15 każdego miesiąca. Poznań 1925. Skład Główny Księgarnia św. Wojciecha.

Pod nazwą powyższą ukazało się nowe wydawnictwo, zawierające obwieszczenia sądów Województwa Poznańskiego, które oddać może pewne usługi sferom handlowo-przemysłowym. Prenumerata kwartalna z przesyłką wynosi 3 złote w Księgarni św. Wojciecha w Poznaniu i we wszystkich księgarniach Województwa Poznańskiego. Dla abonentów „Ruchu Prawniczego i Ekonomicznego” prenumerata bezpłatna.

Ruch Prawniczy i Ekonomiczny. Organ Wydziału Prawno-Ekonomicznego Uniwersytetu Poznańskiego, Towarzystwa Przyjaciół Nauk i Towarzystwa Prawniczego i Ekonomicznego, poświęcony nauce i życiu prawnemu i gospodarczemu Rzeczypospolitej Polskiej, wychodzi w pierwszym miesiącu każdego kwartału. Poznań 1924. Skład główny: Księgarnia św. Wojciecha, czcionkami Drukarni Poradnika Gospodarskiego Poznań.

Treść zeszytu czwartego.

I. Artykuły. Brzeski T., prof.: Waloryzacja zobowiązań. Zoll Fr., prof.: Jeszcze kilka uwag o rozporządzeniu waloryzacyjnym, Michalski Jerzy Dr.: Nasza sytuacja skarbowa i gospodarza.

*) Dane statystyczne z r. 1922.

II. Przegląd piśmiennictwa. Bernecki, Zarys prawa cywilnego niemieckiego, Howorka, Krótki zarys prawa cywilnego, Zoll i Helczyński, Rozporządzenie z 14. V. 1924 (waloryzacyjne), Ślaski, Ustawa hipoteczna, Ustawa o księgach wieczystych, Weltrecht, Słomiński, Upadłość, Niemiecka procedura cywilna, Makarewicz, Prawo karne, Guilhermet, Le milieu criminel, Lorulot, Crime et société, Tataruga, Der Wiener Pitaval, Kern, Ausnahme Gerichte.

III. Przegląd prawodawstwa. 1. Prawo karne i proces karny przez prof. J. J. Bossowskiego.

IV. Miscellanea. S. p. Franciszek Nowodworiski, Pierwszy Zjazd prawników polskich, Fundusz wydawniczy „Ruchu”.

SPRAWY BIEŻĄCE.

1 Do uczestników Związku Spółdzielni Zarobkowych i Gospodarczych w Poznaniu.

Szanownym Spółdzielniom podajemy do wiadomości, że uchwałą sesji Patronatu z dnia 8 b. m. członek Patronatu Dr. Spandowski zamianowany został stałym zastępcą Wicepatrona Dr. Seydiitza. Dr. Spandowski upoważniony jest do samodzielnego podpisywania wszelkiej korespondencji Związku.

Sekretarzowi związkowemu Łucjanowi Szalkowskiemu powierzono kierownictwo Oddziału Spółdzielni kredytowych i upoważniono go do podpisywania korespondencji kolektywnie z drugim upoważnionym do podpisu.

Poznań, dnia 15 stycznia 1925.

Patronat.

3 Do uczestników Związku Spółdzielni Polskich w Warszawie.

W myśl zarządzenia Banku Polskiego należy podawać na wekslach przesyłanych do redyskonta do Banku Związku Spółek Zarobkowych, przy nazwiskach wystawców i żyrantów ołówkiem z wyczerpanym zawód i dokładny adres tych osób.

Niezależnie od tego prosimy nadsyłać szczegółowe informacje o wszystkich osobach, podpisanych na wekslach.

Przypominamy ponownie spółdzielniom, by w wypadkach, gdy weksle nie mogą być pokryte gotówką, zawczasu (najpóźniej tydzień przed płatnością) przesyłały do Banku Związku Spółek Zarobkowych na pokrycie dotychczasowych weksli nowe po upewnieniu się uprzednio czy nowe weksle będą przyjęte.

Niestosowanie się do powyższych przepisów może spowodować zamknięcie kredytu redyskontowego w Banku.

Zarząd
Związku Spółdzielni Polskich.

Związek rozesłał do wszystkich Spółdzielni okólnik poniższej treści, z wzorem formularza, jaki po odłączeniu winien być zwrócony Związkowi:

Okólnik nr. 2.

Z powodu zapewnionej stabilizacji złotego zaobserwować się daje obudzenie na nowo zmysłu oszczędności wśród szerokich warstw społecznych. Pomimo utraconego chwilowo zaufania,

spowodowanego dewaluacją, lokowanie wkładów w naszych spółdzielniach stale wzrasta. Istnieje też uzasadniona nadzieja, że spółdzielnie znowu staną się zbiornicami poważnych kapitałów oszczędnościowych.

Uważamy, że o dodatknych tych objawach należy informować społeczeństwo i odnośne czynniki (władze państwowych banków i t. p.), co bezwzględnie ułatwi starania o nowe kredyty dla naszych spółdzielni.

W tym celu zechcą Panowie na dołączonym formularzu podać stan wkładów w oznaczonych terminach i nadesłać takowy odwrotnie pod naszym adresem.

W formularzu tym zgrupować należy wkłady wszelkich typów, a więc: wkłady oszczędnościowe, na książeczki oszczędnościowe, w rachunkach bieżących na każde żądanie i za wypowiedzeniem, w rachunkach czekowych i t. p.

Stan wkładów na dzień 1 stycznia 1924 r. prosimy przerechować po kursie mk. 1.220.000 — dalsze zaś przerechowania skutecznie po kursie mk. 1.800.000 — za złotego.

Warszawa, w styczniu 1925 r.

Z poważaniem
Związek Spółdzielni Polskich

Odłączyć.

Stan wkładów w spółdzielni

pod firmą

na dz. 1. I. 1924	na dz. 1. IV. 1924	na dz. 1. VII. 1924	na dz. 1. X. 1924	na dz. 1. I. 1925
zł	zł	zł	zł	zł

(Pieczęć firmowa i podpisy.)

PRZEGLĄD CZASOPISM.

Czasopismo Spółdzielni Rolniczych. Organ Zjednoczenia Związków Spółdzielni Rolniczych Rzeczypospolitej Polskiej w Warszawie, nr. 1.

Treść numeru: Do Czytelników. — Stanowisko spółdzielczości w rolnictwie. — Ku promiennej zorzy. — Byt i dobrobyt. — Sejmik Spółdzielni w Poznaniu. — Korespondencje. — Z naszego ruchu. — Wiadomości różne. — Rady i wskazówki — Z piśmiennictwa.

ZMIANA OSÓB.

Bank Ludowy w Mchach. P. Jan Jędrzejczak z Mchów złożył urząd członka Zarządu. W jego miejsce Rada Nadzorcza na posiedzeniu z dnia 22 grudnia 1924 roku wybrała do Zarządu gospodarza Jana Madalińskiego, członka Rady Nadzorczej.

Bank Ludowy w Łęgu. W miejsce ustępującego członka Zarządu p. Bruskiego wybrano p. Władysława Sowińskiego z Łęgu jako dyrektora.

Rolnik w Strzelnie. Kierownikiem i I. członkiem Zarządu jest p. Marjan Englert.

Bank Ludowy w Śremie. Sp. Ks. Marceli Matuszewski zmarł 30 grudnia w Błociszewie w 50 roku życia. Zmarły pracował gorliwie w Banku Ludowym przez lat kilkanaście jako członek Rady Nadzorczej. Cześć jego pamięci.

Sprostowanie.

W numerze 1 „Poradnika Spółdzielni“ z dnia 1 stycznia br. na stronie 6, łam 2, w. 3 z dołu zamiast: do 15. 9. winno być: do 9. 9.

Spółdzielnie, należące do jednego z poniżej podanych Związków, winny skierowywać swe korespondencje do odnośnego Związku pod adresem:

1
Związek Spółdzielni Zarobkowych i Gospodarczych, T. Z. w Poznaniu, Pl. Welności 18. Tel 2056, 2183, 2184, 4321. Konto czek.: Rk. P. K. O. nr. 200744. Przesyłki adresować należy: **Patronat. Poznań,** Skrzynka Poczтовая 290.

2
Związek Stowarzyszeń Zarobkow. i Gospodarczych we Lwowie, ulica Akademicka 4, II piętro. Telefon 15-68. Rk. P. K. O. 148-802. Oddział Związku w Krakowie. Rynek główny 6, 2 schody, II p.

3
Związek Spółdzielni Polskich w Warszawie ulica Jasna 8, m. 8, III p. Telefon 109-02. Konto czekowe: Rk. P. K. O. 180. Oddział Związku Spółdzielni Polskich w Wilnie ul. Mickiewicza I.

4
Związek Rewizyjny Spółdzielni Kółek Rolniczych w Krakowie ul. Wiślna nr. 8.

OGŁOSZENIA.

REJESTR SPÓŁDZIELNI.

1 W rejestrze Spółdzielni zapisano dnia 29. 12. 1924 pod nr. 256:

Spółdzielnia Wydawnicza Unji Związków Spółdzielczych z odpowiedzialnością udziałami w Poznaniu. Członkowie odpowiadają za zobowiązania Spółdzielni zadeklarowanymi udziałami. Przedmiotem Spółdzielni jest zakup i sprzedaż jako i nakład publikacji spółdzielczych, formularzy i ksiąg handlowych dla użytku Spółdzielni. Udział wynosi 200 złotych, płatnych natychmiast. Z ważnych przyczyn może Zarząd aż do odwołania zezwolić członkowi na wpłacenie udziału ratami. Zarząd składa się z dwóch członków. Do oświadczenia woli w imieniu Spółdzielni uprawniony jest każdy członek Zarządu samodzielnie. Członkami Zarządu są: Dr. Włodzimierz Seydlitz i Rus Kusztelan z Poznania. Czas trwania Spółdzielni jest nieograniczony. Obwieszczenia umieszcza się w „Poradniku Spółdzielni“.

Poznań, dnia 12 stycznia 1925 r.

Sąd Powiatowy.

1 W naszym rejestrze Spółdzielni zapisano przy nr. 60 (Bank Ludowy, Spółdzielnia z odpowiedzialnością nieograniczoną w Bukowcu-Górnym):

Uchwałą Walnego Zgromadzenia z dn. 29. 8. 1924 r. podwyższono udział na 500 zł z roczną spłatą 5zł. Pismem przeznaczonym do ogłoszeń jest teraz „Poradnik Spółdzielni“, organ Związku Spółdzielni Zarobkowych i Gospodarczych w Poznaniu.

Leszno, dnia 29. grudnia 1924 r.

Sąd Powiatowy.

1 W rejestrze Spółdzielni tut. sądu powiatowego pod nr. 99 przy Spółdzielni Polski Bank Pożyczkowy, Sp. z o. n. zapisano:

Uchwałą Rady Nadzorczej z dnia 28 listopada 1924 r. został Artur Marwiński jako członek zarządu Spółdzielni odwołany.

Chojnice, dnia 22 grudnia 1924.

Sąd Powiatowy.

Firm: 1255/24.

Spółdz, Il. 191.

2 Do rejestru wpisano dnia 15 października 1924.

Siedziba firmy: Cieszanów powiat Lubaszów.

Brzmienie firmy: Towarzystwo Zaliczkowe w Cieszanowie Spółdzielnia zarejestr. z ograniczoną odpowiedzialnością.

Przedmiot przedsiębiorstwa:

- udzielanie kredytu potrzebnego członkom dla ich gospodarstw i przedsiębiorstw, a to możliwie na dogodnych warunkach.
- załatwianie zleceń członków, w sprawach pieniężnych i gospodarczych;
- przyjmowanie wkładek oszczędności i na rachunek bieżący;
- prowadzenie biura porady gospodarczej, czytelnicy biblioteki i t. p.;
- prowadzenie zastępstwa instytucji finansowych, obowiązanych do publicznego składania rachunków, a mających charakter Zakładów publicznych;

Czas trwania nieograniczony.

Udział członka wynosi 20 zł płatnych wedle uznania Dyrekcji do jednego roku. Każdy członek może mieć więcej udziałów. Członkowie odpowiadają udziałami, a nadto kwotą równającą się wysokości zadeklarowanych udziałów.

Zarząd spółdzielni składa się z trzech członków. Na wypadek przeszkody w urzędowaniu któregoś z członków Zarządu, Rada Nadzorcza powołuje zastępcę.

Członkami Zarządu wybrano Zygmunta Żnkoturskiego emerytowanego starostę w Dolinach ad Żuków, Jarosława Pańkowskiego Dyrektora kasy chorych w Cieszanowie i ks. Józefa Smaczniaka w Cieszanowie.

Podpis firmy następuje w ten sposób, że pod brzmieniem firmy umieszczają swe podpisy łącznie dwaj członkowie zarządu.

Ogłoszenia Spółdzielni pomieszczone będą w „Poradniku Spółdzielni“ i w „Gazecie Lwowskiej“.

Spółdzielnia ma Radę Nadzorczą złożoną z 6 członków.

Przepisy o likwidacji zgodne z ustawą o spółdzielniach.

Sąd Okręgowy j. handlowy we Lwowie
Oddział IV. dnia 13 października 1924.

1 W naszym rejestrze spółdzielczym zapisano dziś przy Spółdzielni Zgoda w Żniniu, Spółdzielnia Spożywców z odpow. ograniczoną, że członek zarządu p. Franciszek Woźniak z Żnina ustąpił, a w miejsce jego obrano na członka zarządu kontrolera kasy chorych Wałentego Kabata z Żnina.

Z nin, dnia 19 grudnia 1924.

Sąd Powiatowy.

3 Do rejestru Spółdzielni Sądu Okręgowego w Mławie, wciągnięto w dniu 31 grudnia 1924 roku przy wpisie firmy „Kasa Spółdzielcza w Mławie z odpowiedzialnością nieograniczoną” pod Nr. R. Sp. 31/3:

Na miejsce ustępujących członków Zarządu Henryka Staszewskiego i Pawła Jabłonowskiego powołano na wiceprezesa Zdzisława Doberskiego i na sekretarza Edwarda Olędzkiego

i przy wpisie firmy „Bank Spółdzielczy Przemysłowców Pułtuskich z nieogr. odpow.” w Pułtusku pod Nr. R. Sp. 42/2.

Udział wynosi obecnie 20 złotych.

Na miejsce ustępującego członka Zarządu Romualda Gogolewskiego powołano Aleksandra Wasilewskiego z Pułtuska.

b) Wszelkie ogłoszenia Spółdzielni winny być obecnie umieszczane w czasopiśmie „Poradnik Spółdzielni” w Poznaniu.

3 Do rejestru Spółdzielni Sądu Okręgowego w Warszawie dnia 8 stycznia 1925 wciągnięto:

„Kredyt Handlowo-Przemysłowy, Spółdzielnia z odpowiedzialnością udziałami w Warszawie”. Siedziba Spółdzielni w Warszawie, Złota 35. Członkowie Spółdzielni odpowiadają za jej zobowiązania do wysokości zadeklarowanych udziałów.

Przedmiot przedsiębiorstwa stanowi: Przyjmowanie wkładów i udzielanie wszelkiego rodzaju kredytu, dyskonto weksli i innych zobowiązań, inkaso weksli oraz innych dokumentów i papierów procentowych, przekazywanie pieniędzy, udzielanie pożyczek pod zastaw towarów złota, srebra i innych kosztowności, przyjmowanie na komis subskrypcji na pożyczki i akcje, zastaw w innych instytucjach kredytowych papierów wartościowych i towarów, załatwianie wszelkich zleceń komisowych na zlecenie i rachunek klientów. Wysokość udziału 1000 złotych, płatnych jednorazowo przy przystąpieniu do Spółdzielni. Do Zarządu wybrani zostali: Wacław Herbst, Polna 64, Józef Chodak, Złota 35, Eugenjusz Perl, Szkolna 6, Bernard Heilsberg, Wilcza 29a, wszyscy w Warszawie. Pismo przeznaczone do ogłoszeń: „Poradnik Spółdzielni” w Poznaniu. Zarząd składa się z 3-5 członków. Oświadczenie woli w imieniu Spółdzielni składają dwaj członkowie Zarządu. Za Spółdzielnię Zarząd podpisuje w ten sposób, że do firmy podpisujący dołączają swoje podpisy. Na wszelkiego rodzaju zobowiązaniach zaciąganych w imieniu Spółdzielni, powinny być umieszczone podpisy przynajmniej dwóch członków Zarządu; to samo dotyczy wszelkich pokwitowań i listów wysyłanych w imieniu Spółdzielni.

Warszawa, dnia 9 stycznia 1925.

Wydział IV Sądu Okręgowego.

3 Do Rejestru Spółdzielni zapisano pod Nr. 175 następującą spółdzielnię, zarejestrowaną dnia 20 stycznia 1923 r.

„Bank Spółdzielczy z nieograniczoną odpowiedzialnością w Koluszkach”. Siedziba Spółdzielni Koluszki, Star. Brzezińskie. Członkowie spółdzielni odpowiadają za zobowiązania spółdzielni do wysokości zadeklarowanych udziałów, prócz tego całym swym majątkiem. Celem spółdzielni jest podniesienie sprawności gospodarczej swego środowiska przez przyjmowanie wkładów i udzielanie wszelkiego rodzaju kredytu, oraz załatwianie innych czynności z zakresu obrotu pieniężnego. Udział członka wynosi złotych 10, płatnych jednorazowo przy przystąpieniu do spółdzielni lub 2-ech równych ratach półrocznych po 5 złotych. Zarząd stanowią: Ks. Ignacy Dąbrowski; Józef Karnawalski; Bolesław Świerkowski zamieszkali w Koluszkach. a) Czas trwania spółdzielni nieograniczony, b) wszystkie ogłoszenia spółdzielni winny być umieszczone w czasopiśmie „Siła”, c) Zarząd składa się z trzech członków, wszelkiego rodzaju zobowiązania w imieniu spółdzielni podpisuje dwóch członków Zarządu, d) rok obrachunkowy, zgodny z kalendarzowym, e) specjalnych ograniczeń Zarządu Statut nie przewiduje, f) likwidacja zgodnie z Ustawą o spółdzielniach.

Wydział Rejestru Handlowego Sądu Okręgowego w Łodzi.

3 Do rejestru Handlowego, Działu Spółdzielni, Sądu Okręgowego w Radomiu, w dniu 18 grudnia 1924 roku, wciągnięto następujące uzupełnienie:

Przy Nr. 67. „Spółdzielnia Kredytowa z nieograniczoną odpowiedzialnością w Sandomierzu”. Udział członkowski został podwyższony do 50 zł. Wybrani do Zarządu na miejsce Józefa Olszewskiego i Jana Wojcieszko — Ignacy Trepka i Walerjan Michałowski, na mocy uchwały Rady Nadzorczej zostali zawieszani, a na ich miejsce czasowo powołani zostali: Julian Skrzyński i Ignacy Potrzebowski zamieszkali w Sandomierzu. Pismo do ogłoszeń obecnie zostało przeznaczone „Poradnik Spółdzielni Kredytowych” w Warszawie.

Wydział Rejestru Handlowego Sądu Okręgowego w Radomiu.

3 Do Rejestru Spółdzielni zapisano pod Nr. 145 następującą spółdzielnię: zarejestrowaną dnia 4 stycznia 1923 roku.

„Spółdzielczy Bank Powszechny z ograniczoną odpowiedzialnością w Łasku. Siedzibą spółdzielni jest miasto Łask. Członkowie spółdzielni odpowiadają za zobowiązania spółdzielni do wysokości dziesięciokrotnej zadeklarowanych udziałów. Celem spółdzielni jest: prowadzenie czynności bankowych, oraz podnoszenie sprawności gospodarczej swego środowiska przez przyjmowanie wkładów i udzielanie pożyczek. Udział członka wynosi marek 1000 (tysiąc) płatnych przy przystąpieniu do spółdzielni. Zarząd stanowią: Prezes Adam Werner; wiceprezes Tomasz Puczyński i Edmund Rembek; zastępca Andrzej Wesoly. a) Czas trwania spółdzielni nieograniczony, b) wszystkie ogłoszenia spółdzielni winny być umieszczone w „Siła”, c) zarząd składa się z 3 członków i zast. wszelkiego rodzaju zobowiązania w imieniu spółdzielni podpisuje dwóch członków Zarządu, d) rok obrachunkowy zgodny z kalendarzowym, e) specjalnych ograniczeń Zarządu Statut nie przewiduje, f) likwidacja zgodnie z Ustawą o spółdzielniach

Wydział Rejestru Handlowego Sądu Okręgowego w Łodzi.

3 Do Rejestru Spółdzielni zapisano pod Nr. 168 następującą spółdzielnię, zarejestrowaną dnia 28 czerwca 1923 r.

„Radogoski Bank Spółdzielczy z ograniczoną odpowiedzialnością”. Siedziba spółdzielni Łódź, ul. Zgierska 64. Członkowie spółdzielni odpowiadają za zobowiązania spółdzielni do wysokości dziesięciokrotnej w stosunku do udziału. Udział członka wynosi marek 10000 płatny jednorazowo w terminie miesięcznym od przyjęcia. Celem spółdzielni jest prowadzenie czynności bankowych oraz podnoszenie sprawności gospodarczej członków, przyjmowanie wkładów i udzielanie pożyczek. Zarząd stanowią 1. Mikołaj Kopczyński, Łódź, Zgierska 63, 2. Stanisław Kusitowicz, Łódź, Zgierska 24, 3. Herman Zybort, Łódź, Zawiszy 54, Władysław Tokarski, Łódź, Łagiewnicka 34, 5. Jan Hilt, Radogoszcz, Zgierska 79. a) Czas trwania spółdzielni nieograniczony, b) wszystkie ogłoszenia spółdzielni winny być umieszczone w „Poradniku Spółdzielni” w Warszawie, c) Zarząd składa się z 5 członków, wszelkiego rodzaju zobowiązania w imieniu spółdzielni podpisuje dwóch członków, d) rok obrachunkowy zgodny z kalendarzowym, e) specjalnych ograniczeń Zarządu Statut nie przewiduje, f) likwidacja zgodnie z ustawą.

Wydział Rejestru Handlowego Sądu Okręgowego w Łodzi.

3 Do Rejestru Spółdzielni zapisano pod Nr. 170 następującą spółdzielnię, zarejestrowaną dnia 20 stycznia 1923 roku.

„Bank Udziałowy Bałucki, Spółdzielnia z odpow. udziałami. Siedzibą spółdzielni jest Łódź, Bałuty, Zgierska 56. Członkowie Spółdzielni odpowiadają za zobowiązania spółdzielni do wysokości zadeklarowanych udziałów. Celem spółdzielni jest prowadzenie czynności bankowych, oraz podnoszenie sprawności gospodarczej swego środowiska przez przyjmowanie wkładów i udzielanie poręczeń. Udział członka wynosi marek 10000 płatnych przy przystąpieniu do spółdzielni. Zarząd stanowią: Jan Hilt, Władysław Kaczmarek i Józef Spikerman. a) Czas trwania spółdzielni nieograniczony, b) wszystkie ogłoszenia spółdzielni winny być umieszczone w „Poradniku Spółdzielni kredytowych”, c) Zarząd składa się z trzech członków. Wszelkiego rodzaju zobowiązania w imieniu spółdzielni podpisuje dwóch członków Zarządu, d) rok obrachunkowy zgodny z kalendarzowym, e) specjalnych ograniczeń Zarządu Statut nie przewiduje, f) likwidacja zgodnie z Ustawą o spółdzielniach.

Wydział Rejestru Handlowego Sądu Okręgowego w Łodzi.

3 Do rejestru Spółdzielni Dz. C. Sądu Okręgowego w Płocku wniesiono następujący wpis pod nr:

140 zarej. dn. 3 grudnia 1924 r. „Towarzystwo Kredytowe w Dobrzyniu nad Drwęcą, Spółdzielnia Chrześcijańska z nieograniczoną odpowiedzialnością“, dawniejsze „Towarzystwo Kredytowe w Dobrzyniu n. Drwęcą“ Siedziba: Dobrzyń n. Drwęcą. Odpowiedzialność członka za zobowiązania Spółdzielni nieograniczona. Przedmiot: przyjmowanie wkładów, udzielanie wszelkiego rodzaju kredytu, oraz załatwianie innych czynności z zakresu obrotu pieniężnego. Udział wynosi 20 złotych. Zarząd: Józef Zalewski, Leon Dygasiewicz i Alfons Maluski. Spółdzielnia założona na czas nieograniczony. Ogłoszenia umieszczane będą w „Poradniku Spółdzielni“ Członków Zarządu trzech. Za spółdzielnie podpisują co najmniej dwaj członkowie Zarządu pod stemplem firmy. Zatwierdzenia Rady Nadzorczej wymagają postanowienia Zarządu w sprawach nabywania i zbywania nieruchomości, oraz określenie najwyższej sumy kredytu udzielanego członkom w granicach oznaczonych przez Walne Zgromadzenie. Pierwotny statut Spółdzielni zatwierdzony był przez rosyjskiego ministra finansów Pleskiego dnia 21 października 1903 r. nr. 327. Uzgodnienie statutu z Ustawą z dnia 29 października 1920 r. nastąpiło dnia 7 września 1924 roku.

Płock, dnia 8 stycznia 1925 roku.

Sąd Okręgowy.

3 Do rejestru handlowego działu o spółdzielniach Sądu Okręgowego w Łucku w dniu 29 grudnia 1924 r. wciągnięto następującą firmę pod nr 147:

„Wołyńska Rolnicza Spółdzielnia Kredytowa w Łucku Stowarzyszenie Spółdzielcze z ograniczoną odpowiedzialnością“. Siedziba Spółdzielni w Łucku, w Województwie Wołyńskim. Za zobowiązania Spółdzielni członkowie jej odpowiadają jedynakrotnie w stosunku do każdego zadeklarowanego udziału.

Przedmiotem Spółdzielni jest, udzielanie pożyczek, potrzebnych członkom dla ich gospodarstw i przedsiębiorstw, załatwianie zleceń członków w sprawach pieniężnych i gospodarczych, przyjmowanie wkładów oszczędnościowych i na rachunek bieżący, prowadzenie biura porad gospodarczych, czytelnicy i biblioteki, prowadzenie zastępstw instytucji finansowych, obowiązanych do składania publicznych sprawozdań rachunkowych, a mających charakter zakładów społecznych, prowadzenie wszelkich operacji, wchodzących w zakres czynności bankowych. Nieczłonkom spółdzielnia pożyczek nie udziela.

Udział wynosi 50 złotych, płatnych, zależnie od uznania Zarządu, bądź jednorazowo przy przystąpieniu do spółdzielni, bądź w trzech równych ratach po 16 i 2,3 złotego w odstępach trzech miesięcy każda.

Zarząd stanowią: Tadeusz Dworakowski, Maurycy Cichocki i Adam Sioma.

Czas trwania Spółdzielni jest nieograniczony. Ogłoszenia Spółdzielni będą zamieszczane w „Poradniku Spółdzielni Kredytowych“. Rokiem obrachunkowym jest rok kalendarzowy. Zarząd składa się z trzech członków. Oświadczenia woli w imieniu Spółdzielni składają i za Spółdzielnię podpisują dwaj zarządcy.

Sąd Okręgowy w Łucku, Wydział Rejestru Handlowego.

3 Do Rejestru Spółdzielni Sądu Okręgowego w Warszawie dnia 28 grudnia 1924 r. wciągnięto:

Spółdzielnia kredytowa z ograniczoną odpowiedzialnością w Warszawie na Pelcowiznie“. Siedziba Spółdzielni w Warszawie, Przedm. Pelcowizna, Warmińska 47. Członkowie odpowiadają za zobowiązania Spółdzielni zadeklarowanymi udziałami i prócz tego dalszą kwotą, równą się dziesiętnastokrotnej wysokości każdego zadeklarowanego udziału. Przedmiot przedsiębiorstwa stanowi: przyjmowanie wkładów i udzielanie wszelkiego rodzaju kredytu. Osoby obce mogą korzystać z kredytu tylko zabezpieczonego zastawem rzeczowym. Wysokość udziału 10 000 marek, płatnych jednorazowo przy przystąpieniu do Spółdzielni. Do Zarządu wybrani zostali: Wincenty Rodkiewicz, Warmińska 39, Stefan Szonert, Toruńska 12, Michał Kazimierzczak, Jabłonowska 6 — Wszyscy Przedm. Pelcowizna w Warszawie. Pismo przeznaczone do ogłoszeń: „Poradnik Spółdzielni“ w Poznaniu. Zarząd składa się z 3-ch członków. Za Spółdzielnię Zarząd podpisuje w ten sposób, że do firmy podpisującej dołączają swoje podpisy. Na wszelkiego rodzaju zobowiązaniach zaciąganych w imieniu Spółdzielni, powinny być umieszczone podpisy przynajmniej dwóch członków Zarządu, to samo dotyczy wszelkich pokwitowań i listów wysyłanych w imieniu Spółdzielni.

Warszawa, dnia 22 grudnia 1924 r.

Wydział IV Sąd Okręgowy.

Firm. 557/24.

Spółdz. II. 102.

2 Do rejestru Spółdzielni wpisano dnia 2 stycznia 1925:

Siedziba firmy: Tarnopol.

Brzemienie firmy: Podolski Bank Spółdzielczy, spółdzielnia zarejestrowana z ograniczoną odpowiedzialnością.

Członek odpowiada za zobowiązania spółdzielni oprócz deklarowanego udziału, ponadto dalszą kwotą równą się 50-krotniej wysokości deklarowanych udziałów.

Przedmiotem spółdzielni jest a) udzielanie kredytu potrzebnego członkom dla ich gospodarstw i przedsiębiorstw, a to na możliwie dogodnych warunkach, b) załatwianie zleceń członków w sprawach pieniężnych i gospodarczych, c) przyjmowanie wkładek oszczędności i na rachunek bieżący, d) prowadzenie biura porady gospodarczej, czytelnicy, biblioteki i t. p. e) prowadzenie zastępstw instytucji finansowych, obowiązanych do publicznego składania rachunków a mających charakter zakładów publicznych.

Wysokość udziału 50 złotych płatny naraz w całości lub w ciągu jednego roku w ratach.

Członkami Zarządu są: Juljusz Friedberg właściciel dóbr w Bajkowcach i inżynier Józef Piwoński w Tarnopolu.

Czas trwania spółdzielni nieograniczony.

Pismo przeznaczone do ogłoszeń „Poradnik Spółdzielni“ Poznań, Plac Wolności 18 tudzież w piśmie przez Radę Nadzorczą wybranem.

Rok obrachunkowy: kalendarzowy.

Zarząd składa się z 2 do 3 członków.

Firmę Spółdzielni podpisuje ważnie 2 członków Zarządu.

Likwidacja nastąpi wedle ustawy o spółdzielniach.

Tarnopol, dnia 31 grudnia 1924.

Sąd Okręgowy jako handlowy o II.

3 Do Rejestru Spółdzielni zapisano pod Nr. 171 następującą spółdzielnię, zarejestrowaną dnia 20 stycznia 1923 r.

„Bank Spółdzielczy właścicieli nieruchomości z nieon Dabowski, Piotr Nowakowski, Władysław Kaczmarek, dzielnia jest Łódź, Rogowska 51. Członkowie Spółdzielni odpowiadają za zobowiązania spółdzielni do wysokości zadeklarowanych udziałów, prócz tego całym swym majątkiem. Celem spółdzielni jest podniesienie sprawności gospodarczej swego środowiska przez przyjmowanie wkładów i udzielanie wszelkiego rodzaju kredytu oraz załatwianie innych czynności z zakresu obrotu pieniężnego. Udział członka wynosi 10 000 marek, płatnych przy przystąpieniu do spółdzielni. Zarząd stanowią: Leograniczoną odpowiedzialnością w Łodzi.“ Siedzibą spółki a) Czas trwania spółdzielni nieograniczony, b) wszystkie ogłoszenia spółdzielni winny być umieszczone w „Poradniku Spółdzielni kredytowych“, c) Zarząd składa się z 3-ch członków. Wszelkiego rodzaju zobowiązania w imieniu spółdzielni podpisuje dwóch członków Zarządu, d) rok obrachunkowy, zgodny z kalendarzowym, e) specjalnych ograniczeń Zarządu Statut nie przewiduje, f) likwidacja zgodnie z Ustawą o spółdzielniach.

Wydział Rejestru Handlowego Sądu Okręgowego w Łodzi.

3 Do Rejestru Spółdzielni zapisano pod Nr. 150 następującą spółdzielnię, zarejestrowaną dnia 22 grudnia 1922 r.

„Bank Społeczny, Spółdzielnia z odpow. udziałami w Łodzi“. Siedziba spółdzielni, Łódź, Główna Nr. 9. Członkowie spółdzielni odpowiadają za zobowiązania spółdzielni do wysokości zadeklarowanych udziałów. Celem spółdzielni jest podniesienie sprawności gospodarczej swego środowiska przez przyjmowanie wkładów i udzielanie wszelkiego rodzaju kredytu, oraz załatwianie innych czynności z zakresu obrotu pieniężnego. Udział członka wynosi marek 500 000. Zarząd stanowią: Jan Wawrzynkowski, prezes i Jerzy Zakrzewski, Dr. Stanisław Chomicz. a) Czas trwania spółdzielni, nieograniczony, b) wszystkie ogłoszenia spółdzielni winny być umieszczone w czasopiśmie: „Poradnik Spółdzielni Kredytowych“, c) Zarząd składa się z 3-ch członków, wszelkiego rodzaju zobowiązania w imieniu spółdzielni podpisuje dwóch członków Zarządu, d) rok obrachunkowy, zgodny z kalendarzowym, e) specjalnych ograniczeń Zarządu Statut nie przewiduje, f) likwidacja zgodnie z Ustawą o spółdzielniach.

Wydział Rejestru Handlowego Sądu Okręgowego w Łodzi.

1 W naszym rejestrze spółdzielczym wpisano dziś przy firmie: Zgoda w Zninie Spółdzielnia Spożyców z odpowiedzialnością ograniczoną, że walne zgromadzenie dnia 14. grudnia 1924 r. uchwaliło zmianę statutu, a mianowicie §§ 10, 11, 12, 24 i 53:

Udział podwyższa się na 25 złotych, wstępne na 2 złote, Zarząd składa się odtąd z dwóch lub więcej członków organem Spółdzielni jest „Orędownik Urzędowy“ powiatu znińskiego i „Poradnik Spółdzielni“ w Poznaniu, dodatkowa odpowiedzialność członka od każdego udziału wynosi 25 złotych.

Znin, dnia 22 grudnia 1924 r.

Sąd Powiatowy.

WALNE ZGROMADZENIA.

1 Walne Zebranie Spółdzielni „Pracownia Sukien“, Spółdzielnia z odp. ogr.

odbędzie się w poniedziałek, dnia 26 stycznia o godzinie 18 w mieszkaniu p. M. Szczanieckiej, ul. Strzelecka 3, I. p.

Porządek obrad:

1. Zagajenie.
2. Sprawozdanie Zarządu i Rady Nadzorczej.
3. Podział zysków.
4. Sprawa ewentualnej likwidacji Spółdzielni.
5. Wybór likwidatora.
6. Wybór członka Rady Nadzorczej.
7. Wolne głosy.

Rada Nadzorcza:

T. Filipowicz, przewodniczący.

1 XX Walne Zgromadzenie niżej podpisanej Spółdzielni odbędzie się w sobotę dnia 14 lutego 1925 o godz. 10 przed połud. na własnej sali.

Porządek obrad:

1. Sprawozdanie z rewizji Związkowej.
2. Sprawozdanie z czynności za czas od 1 lipca 1923 do 30 czerwca 1924.
3. Przedłożenie, przyjęcie bilansu, udzielenie pokwitowania Zarządowi i Radzie Nadzorczej, podział zysków i strat.
4. Przyjęcie i zatwierdzenie przeszacowanego bilansu otwarcia p. 1. lipiec 1924 uchwała co do pożyczki i kredytu.
5. Zmiana §§ 10 i 11 statutu.
6. Remunercja dla Rady Nadzorczej.
7. Wybór członków Rady Nadzorczej.
8. Przyjęcie i zatwierdzenie regulaminu dla Rady Nadzorczej.
9. Wnioski bez uchwał.
10. Wolne głosy.

Trzemeszno w styczniu 1925.

Rolnik w Trzemesznie.

Spółdzielnia rolniczo-handlowa z ogr. odpow.

Fr. Bartz, prezes.

XX Sprawozdanie z czynności za czas od 1 lipca 1923 do 30 czerwca 1924 jest wyłożone do wolnego przeglądu członków aż do Walnego Zgromadzenia.

FORMULARZE

do sprawozdań rocznych dla Spółdzielni Spożyców, należących do Związku Spółdzielni Zarobkow. i Gospodarczych w Poznaniu wyszły z druku i są do nabycia

w Spółdzielni Wydawniczej U. Z. S.
w Poznaniu, Plac Wolności nr. 18.

**BANKI
ROLNIKI
ADWOKACI
FABRYKANCY**

**WINNI UŻYWAĆ
SEGREGATORY
I SKOROSZYTY**

LI TYLKO

DLACZEGO?

DLATEGO, ŻE DAJĄ GWARANCJĘ

1. SOLIDNEGO I TRWAŁEGO WYKONANIA
2. ŻE W NICZYM NIE USTĘPUJĄ WYROBOM ZAGRANICZNYM
3. ŻE POCHODZĄ Z SZCZEROPOLSKIEJ FABRYKI

DO NABYCIA

W WSZYSTKICH SKŁADACH PAPIERU

„POL“ POLSKA FABRYKA WYROBÓW - - -
PAPIEROWYCH T. Z O P. POZNAŃ
TEL. 3281 i 3284 GROBLA 14 ADR. TEL. „POL“

Poznań, ul. Seweryna Mielżyńskiego nr. 1.
Telefon 1421 (dawniej ul. Wiktorji) Telefon 1421

„POWIERNIK“

Towarzystwo akcyjne rewizyjno-powiernicze

wykonuje swoją działalność w następujących gałęziach:

- I. Książkowość bankowa, spółkowa, kupiecko-przemysłowa.
- II. Książkowość dla majątków ziemskich z własnym wydawnictwem rejestrów.
- III. Odział pocztowy - deklaracje, reklamacje, zastępowo.
- IV. Rewizje ksiąg i kasowości w instytucjach i przedsiębiorstwach komunalno-państwowych.
- V. Administracja spadkowe, przeprowadzanie likwidacji, atordów, zamiany, prywatnych przedsiębiorstw i inne czynności powiernicze.

Rzeczoznawstwo, organizacje, stałe nadzory i rewizje przygodne przez przysięgłych rewizorów.

Bezwzględna dyskreocja zapewniona. — Honorarium według umowy.

Marceli Szefls:

O wekslach i czekach

popularne opracowanie według prawa polskiego

do nabycia w Spółdzielni Wydawniczej U. Z. S.
w Poznaniu, pl. Wolności 18.

Szanownym Spółdzielniom

podajemy do wiadomości, że

Spółka Wydawnictw Spółdzielczych z ogr. odp.
przeistoczyła się na:

Spółdzielnię Wydawniczą Unji Związków Spółdzielczych z odpow. udziałami w Poznaniu.

Telefon 34-89.

Konto czekowe: Poznań nr. 206 013.

Telefon 34-89.

Spółdzielnia Wydawnicza posiada na składzie publikacje, broszury i dzieła z dziedziny spółdzielczej i podatkowej oraz wszelkie księgi handlowe; dostarcza na zamówienia druki, przybory piśmienne i biurowe, stemple metalowe i kauczukowe;

poleca dla skompletowania bibliotek w spółdzielniach wszelkie wydawnictwa spółdzielcze po cenach najprzystępniejszych.

Spółdzielnia Wydawnicza U. Z. S.

z odp. udz. w Poznaniu

Poznań, plac Wolności 18.

„OMEGA“

Sp. Akc.

Warszawska Fabryka Maszyn i Naczyn Mleczarskich

Biura sprzedaży: Poznań, ul. Piotra Wawrzyniaka 14. Łódź, ul. Kościuszki 29. Warszawa, Krak. Przedmieście 6. Lublin, ul. Namiestnikowska 13. Lwów, ul. Mickiewicza 26. Wilno, ul. Kościelna 18. Kraków, ul. Jabłonowskich 19

Fabryka wyrabia obecnie: konwie do mleka, skopki do doju, cedzidla, sita, baseny, aparaty Gerbera, masielnice, wygniatacze, formy do serów tyłżyckich i holenderskich.

Przyjmuje się zamówienia: na wszelkie aparaty i przyrządy potrzebne w mleczarstwie.

W robocie są: prasy do serów i wytwarzacze pary najlepszego systemu.

„LACTA” i „MILKA”

najmocniejsze i najtańsze fińskie wirówki do mleka wielokrotnie nagrodzone medalami na wystawach światowych są również do nabycia w biurach sprzedaży wyrobów fabryki „Omega”.

HURTOWNIA SPÓŁEK SPOŻYWCÓW

CENTRALA: POZNAŃ, ŚW. MARCIN 27

TELEFON: 12 56 - 12 57

ODDZIAŁY:

TELEFON 12 56 - 12 57

GRUDZIĄDZ, KATOWICE, GDAŃSK

ADRES DLA DEPEZ: HA-ES-ES

WŁASNE FABRYKI:

KAWY SŁODOWEJ W PNIEWACH
PASTY DO OBUWIA W POZNANIU

WŁASNE WYTWORNIE

HA-ES-ES

POLECA:

W HURTOWYM ZAKUPIE
TOWARY KOLONJALNO-SPOŻYWCZE
BŁAWATY I TOWARY KRÓTKIE

ORAZ

WYROBY WŁASNYCH ZAKŁADÓW PRZEMYSŁOWYCH

HA-ES-ES

NAJDOGODNIEJSZE I NAJKORZYSTNIEJSZE
ŹRÓDŁO ZAKUPÓW DLA SPÓŁDZIELNI

BANK

ZWIĄZKU SPÓŁEK ZAROBKOWYCH

CENTRALA: POZNAŃ, PLAC WOLNOŚCI 15.

Oddziały miejscowe:

1. Plac Wolności 2—3,
2. Aleje Marcinkowskiego 26,
3. ulica Gwarna 19,
4. Jeżyce, ulica Dąbrowskiego 49,
5. św. Łazarz, ulica Głogowska 100.

A. W kraju:

1. Warszawa, ul. Jasna 8,
2. Łódź, ul. Piotrkowska 72,
3. Toruń, ul. Szeroka 14,
4. Kraków, Rynek Główny 19,
5. Bydgoszcz, Plac Teatralny 4,
6. Lublin, Krakowskie Przedmieście 45,
7. Radom, Plac 3 Maja,
8. Piotrków, Plac Kościuszki,
9. Kielce, ul. Kolejowa 54,
10. Grudziądz, ul. Józefa Wybickiego 11-13,
11. Zbąszyń, Marszałkowska 43,
12. Katowice, Warszawska 7,
13. Sosnowice, 3 Maja 9,
14. Lwów, ul. Jagiellońska 1.
15. Wilno, Mickiewicza 1.

B. Wolne miasto Gdańsk:

Holzmarkt 18.

C. Zagranica:

1. Nowy York. Union Bank of the Cooperative Societies New-York Agency,
953 Third Avenue New-York.
2. Paryż. Banque de l'Union des Sociétés Cooperatives, Succursale de Paris,
82 rue Saint Lazare, Paris (9-e).

Załatwia wszelkie czynności wchodzące w zakres bankowości.

Adres telegr. w kraju i New-Yorku: „Zarobkowy“ w Paryżu: „Bezeteseb“.

Centrala Rolników Tow. Akc.

(Hurtownia „Rolników“ Spółdzielni Rolniczo-Handlowych
należących do
Związku Spółdzielni Zarobkowych i Gospodarczych T.z.)

w POZNANIU, Plac Wolności 17

i Oddziały jej:

w Bydgoszczy, ulica Gdańska 19,

w Toruniu, ulica Szeroka 18,

w Włocławku, ulica Ogrodowa 2.

w Gdańsku, Pfifferstadt 38/39 oraz

Przedstawicielstwo w Katowicach, ulica Marjacka 13,

załatwiają wszelkie transakcje, wchodzące w zakres handlu ziemiopłodami, paszami, nawozami sztucznymi, opałem i t. p. za pośrednictwem Spółdzielni Rolniczo-Handlowych, pod nazwą „Rolnik“, w Wielkopolsce, na Pomorzu, na Kujawach i Górnym Śląsku.

„Rolniki“

kupują od ziemian i gospodarzy: zboża wszelkiego rodzaju, ziemniaki i wszystkie inne ziemioplody,

dostarczają na specjalnie dogodnych dla rolnictwa warunkach, za gotówkę lub na zamianę: nawozy sztuczne, paszę, opał i inne artykuły, potrzebne rolnictwu.

Od dokonanych zakupów i sprzedaży udzielają członkom w końcu roku dopłat względnie zwrotów.

Związkowa Centrala Maszyn

Poznań, Wjazdowa 9.

Adres telegr.: Cemata

Telefon: 22-80

Maszyny
i
narzędzia rolnicze

...

Największa w Zachodniej
Polsce składnica
części rezer-
wowych

Wyłączne prawo sprzedaży:

wyrobów fabryk: Tow. Akc. H. Cegielski

światowej sławy { wirówek „Alfa-Laval“
żniwiarek i kosiarek Deeringa.